

de zwarte

maandblad
voor het
zwarte hart
van holland
20 gulden

12

de Zwarte goes weekly

'DE ZWARTE', (vanaf januari:) weekblad voor het zwarte hart van holland. Verschijnt in de regio Delft, De Haag, Leiden, Zoetermeer, Boskoop en Gouda.

'Zwarte'-punten zijn er in:
Delft -DADM
Ezelsveldlaan 37
De Haag -de Bijstand
Buitennom 213
Leiden -infowinkel 'Alarm'
Korte Mare 24
Boskoop -drukkerij 'Macula'
Nieuwstraat 26
Gouda -Jongerenbeweging
Burg. Martenssingel
92

VERANTWOORDING

De samenstellersters voelen zich niet zonder meer verantwoordelijk voor elk geplaatst artikel.

REDAKTIEADRES

Postbus 10233, De Haag

BETALINGEN AAN:

De Zwarte, Leiden

postgiro 3442401

PRIJZEN:

losse nummers 1 piek
(vanaf jan. 85)
abo's een tientje
(voor 3 maanden)
postabo's veel meer
GRATIS voor politieke
gevangenen

Drukker*

De Bijstand

Buitennom 213

De Haag

tel. 070-892098

Deze Zwarte is de laatste die als maandblad verschijnt. Vanaf januari zal de Zwarte -uiteeraard in een dunnere uitgave- als weekblad uitkomen.

In het openingsartikel van Zwarte 1 werd al gezegd dat het in de bedoeling lag om na verloop van tijd tweewekelijks te gaan verschijnen. Die stap hebben we nu dus overgeslagen: geen gedreutel, maar meteen als weekblad uitkomen.

Dat heeft als voordeel dat er veel plaats is voor razend-aktueel nieuws: aktieoproepen en -verslagen enzo. Bij de Zwarte-als-maandblad vallen juist die aktuele dingen buiten de boot en nemen achtergrondverhalen de meeste ruimte in. Zo verdwijnt ook het regionale karakter naar de achtergrond, en da's de bedoeling niet.

Om de twee weken uitkomen zou een halfslachtige oplossing zijn, waarmee je de voordelen van zowel maandblad ('gedegen' achtergrondartikelen) als weekblad (aktualiteit) mist.

We denken/hopen (tegen beter weten in?) dat we met de groep die nu aan de Zwarte werkt het ook als weekblad kunnen volhouden. Nieuwe medewerker*s zijn natuurlijk heel welkom, niet alleen om te schrijven, typen en lay-outen, maar ook om al die Zwartes elke week weer op hun plek te krijgen; voor de verspreiding onder de abonnees dus.

Daarnaast is het ook belangrijk dat lezer*s die de Zwarte regelmatig los kopen nu een abonnement nemen om de druk op de verspreider*s wat te verlichten. Natuurlijk is een abonnement ook veel goedkoper: een los nummer gaat één piek kosten, terwijl een abo een tientje betaalt voor drie maanden lang leesplezier.

Voor lezer*s die nog een abonnement hebben lopen rekenen we gewoon uit voor hoeveel paginaas Zwarte ze al betaald hebben, daarna gelden de nieuwe prijzen.

De volgende Zwarte komt maandag 7 januari uit. Kopij moet vóór zaterdag 5 januari in de postbus liggen of afgeleverd zijn bij een van de plaatselijke Zwarte-punten.

WAT ER IN STAAT

wat er in staat & belangwekkende aankondiging	2
leids gekraak: de houtwurm	3
" " : breestraat	4
delfts gekraak: voorstraat	6
haags gekraak: blauwe aanslag	8
fascistoïde tiepes in de polder	13
depro gedichten	14
korzo: kritiek & wederkritiek	16
john wood is een lul	19
revolutionaire oorlog in eritrea	20
dokter b. behandelt ontstekingen	26
ingezonden mededelingen	29
agenda	30
adressen	31

De volgende regionale Zwarte-vergadering zal plaats grijpen op dinsdag 11 december om 20.30 uur in het CLD, Delftweg 81, Delft.

DE ONVERGETELIJKE LOTGEVALLLEN VAN DE HOUTWURM

Zaterdag 10 november worden er ruiten ingeslagen van de kelder van de Jan van Houtkade 24/24a. Tot onze schrik blijkt het Fakkeltje (een berucht spekulant) te zijn, die een paar sportschoolfiguren heeft meegenomen. De bewoner/sters bellen de politie, in de veronderstelling dat die ze er wel even uit zal halen: dit is huisvredebreuk. Waren we er maar gelijk op afgegaan met honkbalknuppels en ijzeren stafen om ze er zelf uit te halen, want als de politie komt zijn de rollen ongedraaid. De bewoner/sters worden bij de kelder weggestuurd en afgesnauwd. Als de politie de kelder uitkomt vertellen ze ons dat we geen bewoners van de kelder zijn en dat de mannen die daar staan in te breken en te slopen daar gewoon mee door kunnen gaan, want dat zal de eigenaar wel zijn. Fout!!! De juridische eigenaar is nog steeds Frits van der Linden en deze is hier niet bij aanwezig. Tegenover de politie beweert de 'heer' Fakkeltje de eigenaar te zijn en de politie neemt dit allemaal voor zoete koek aan, zonder dat ze hier bewijzen voor willen zien. Ook beweert Fakkeltje de kelder verhuurd te hebben, de huurder heeft hij meegenomen. Het is toch wel duidelijk dat dit van geen kanten klopt. Als iets legaal gehuurd is, gaat de huurder of eigenaar de ruiten toch niet inslaan om binnen te komen! De bewoner/sters van de Jan van Houtkade zijn ook bewoners en gebruikers van de kelder. Voor de vorm staat er een tafel, bank en stoel, weliswaar niet bij elkaar, maar ze staan er toch. De politie ziet dit niet of wil dit niet zien. De gordijnen en lampen die er hangen zijn ook van ons, het slot op de kelderdeur ook waarvan de sleutel aan de binnenkant zat, die nu door Fakkeltje in zak is gestoken. Wij zijn al maanden bezig om die verrotte kelder op te knappen, om voor een van ons voor bewoning geschikt te maken. Dat de stoel, tafel en de bank naar achteren zijn geschoven is omdat we laatst nog schoongemaakt hebben.

waar

gebeurd

Er is maar een watermeter in het pand en die bevindt zich in de kelder. Zonder die kelder hebben wij geen water. Bovendien is de kelder geen aparte woning, bedrijfsruimte of wat dan ook, dit hebben wij al eerder nagetrokken bij het kadaster.

Volgens de politie woont er niemand van ons in de kelder, en hoort de kelder niet persé bij de Jan van Houtkade; omdat er geen doorverbinding naar boven is. En nu verder geen smoesjes meer, blaft de hulpofficier Peet ons toe, voordat hij de aftocht blaast.

Er is door Fakkeltje iemand in de kelder gezet die nog geld van van der Linden zou krijgen. Deze huurder zou zelf zijn geld terug moeten verdienen door op zijn beurt de kelder te verhuren.

Nog diezelfde dag gaan de bewoner/sters naar het politiebureau om aangifte te doen van huisvredebreuk, inbraak en vernieling. Dit wordt geweigerd. Ook nadat er contact is geweest tussen onze advocaat en de politie, en er een afspraak is gemaakt met Larivière (een hoge pief bij de politie).

Larivière zegt een dialoog tussen de politie en de kraakbeweging bijzonder nuttig te vinden en zou dit in de toekomst vaker willen zien gebeuren. Slijm, slijm. Hij kletst maar wat, want even later worden de aangiftes bij de recherche alweer niet aangenomen. Commentaar van Larivière: "Dan moeten jullie je rechtstreeks wenden tot Klein-Breteler, de officier van justitie in Den Haag." Alsof die er wel een zaak van zou maken, als het op het politiebureau in Leiden twee keer geweigerd is!

Bewoner/sters van de Houtworm in Leiden. Moeten het enkele dagen zonder gas, water en licht doen, omdat dit allemaal uit de kelder is weggesloopt door Fakkeltje.

In de loop van de week komt Turk (de sexboer) aan de deur. Zowel Fakkeltje als Turk geven zich uit als de Nieuwe eigenaar van de Jan van Houtkade en proberen ons op allerlei manieren het huis uit te krijgen. Ze doen alletwee zaken in de hard drugs handel en prostitutie, en zouden geen onbekende voor de politie moeten zijn. Dat zijn ze ook niet voor de krakers, van Fakkeltje weten we dat hij in '79 grof tekeer is gegaan tegen krakers op de Warmonderweg.

LEIDEN

Turk komt in een auto aangereden, begint agressief te doen en dreigt ons allamaal "over hoop te schieten". Na een paar dagen kraken we de kelder weer. Er zit niemand in en er is ook niet veel meer van over. De kelder blijkt in een beerput veranderd te zijn, omdat de afvoerbuizen zijn weggesloopt. Ook leidingen van het gas en de elektriciteit en de watermeter zijn verdwenen.

Wij lichten de Leidse duinwaterleiding in over diefstal van de watermeter en noemen de dader. Daar moeten jullie eerst aangifte van doen op het bureau van politie daarna kunnen wij pas de schade op Fakkeltje verhalen, aldus de watermaatschappij. De recherche weigert aangifte van diefstal van de watermeter op te nemen, omdat ze zeggen dat alleen de L.D.M. dat kan doen. De L.D.M. bedankt voor deze eer om onduidelijke redenen.

De L.D.M. maakt het zelfs nog erger, de schade wordt niet op Fakkeltje verhaald, maar de bewoner/sters moeten zelf voor een nieuwe watermeter zorgen.

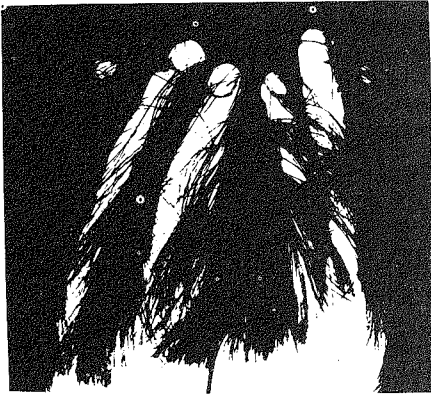
Na enkele dagen ploeteren maken de bewoner/sters het een en ander weer in orde. De kelder wordt stevig gebarricadeerd en er wordt een doorgang naar boven gemaakt. Nog diezelfde avond verschijnen er twee agenten, die niet op ons verzoek zijn gebeld. Ze mogen nu zelf in de beerput afdalen om te zien en te ruiken hoe daardoor "de heren eigenaren" is huisgehouden. De stank is hen te machtig, ze vertrekken maar weer snel, dit keer met de mededeling: "We zullen ons hierover gaan beraden". Doen jullie dat, en vergeet vooral niet dat die aangiftes nog moeten worden opgenomen.....

van die dingen

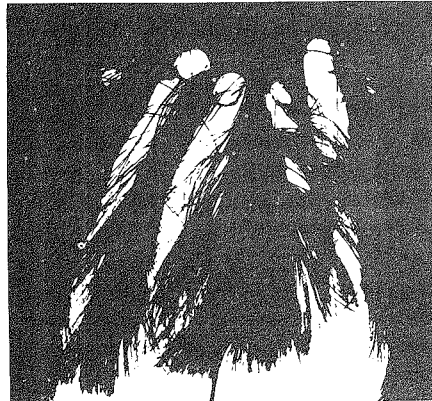
LEIDENS EERSTE WAARSCHUWING

Dit stuk gaat over de ontruiming van Breestraat 122 op woensdag 31 oktober. Niet in de eerste plaats een verslag van bruto overheidsgeweld - al zou het zeker de moeite waard zijn daar een verslag van te geven - maar vooral mijn kijk op het hoe en waarom van het verzet tegen de ontruiming van Gerard de Lange's laatste adem, de militante geest van "alle Leidse kraker*s" en de gevolgen van de gebeurtenissen op woensdag.

Voor een aantal mensen werd het duidelijk dat er "iets" moest gebeuren toen kraak na kraak de laatste tijd mislukte. In een aantal gevallen lag dat aan onzorgvuldigheid bij de voorbereidingen. In een aantal andere gevallen was (een gewijzigd ?) politie-optreden de oorzaak van voortijdige ontruiming. Op de Arubalaan werden de vier(!) aanwezige kraker*s weggestuurd omdat het "zo'n zootje" was in de net gekraakte noodwoning. Kraakagent Ebus voegde de vertrekkende kraker*s nog toe dat ze niet de leeftijd hadden om al in de maatschappij mee te mogen praten. En volgens een andere aanwezige agent was het zijn taak "foutjes" van ons te ontdekken om ons te kunnen ontruimen.

Als twee maanden later een voormalige hulpstukkenwinkel aan de Nieuwe Rijn wordt gekraakt heeft de politie zelfs geen foutjes meer nodig. De hulpofficier van Justitie (een toevallig passerende dienstklopper) gelast ons het pand te ontruimen omdat er ons pillen zouden worden gedraaid. In het pand is gas, water en licht al tijden afgesloten. Om een zinloze sleppartij te voorkomen verlaten kraker*s onvrijwillig het pand. Luttele weken later worden op het Waardeiland 3 woonhuizen gekraakt.

Twee dagen later worden twee woningen weer ontruimt: één omdat het pas 2½ maand leeg zou staan, het ander omdat het als opslag voor modelwoningmeubilair zou dienen (bestemmingsplan : woonruimte). Het overslepen van de meubels naar het pand dat 2½ maand leeg zou staan, levert niets op. Drie blauwe M. E. -kooien op wieltjes komen de 14 mensen die in het leeggekomen pand zitten ophalen: gearresteerd voor lokaal/huisvredebreuk. Een aantal van de gearresteerden komt pas de volgende dag los. Bij een poging tot zwaaiactie 's avonds gedragen agenten zich nogal opgefokt. Tot zover de voorgeschiedenis.

Over Breestraat 122 kan ik kort zijn (het meeste zal al wel bekend zijn) . Eerst een poging van de eigenaar om via het dreigen met een Huidenstraat-truuk achter de namen te komen. Dan alsnog een anonieme dagvaardiging, geaksepteerd door rechter Wijnholt, bekend om zijn weloverwogen partijdig oordeel. Er is geen koopcontract, de "nieuwe eigenaar" wil in het pand beleggen (speculeren) . Het geding diende donderdag, de uitspraak was vrijdag en de ontruiming was woensdag.

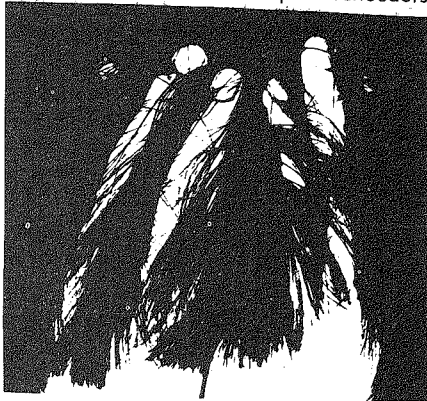
Het bovenstaande samenvattend: actieve Leidse kraker*s zagen zich de afgelopen maanden geconfronteerd met een verharding van het politie beleid, in het geval van de Nieuwe Rijn is zelfs sprake van een justitiële ontruiming, dwz. niet de rechter weegt belangen af van eigenaar/es en bewoner*s, maar de politie neemt de beslissing met een idiote verklaring. Als we op de Nieuwe Rijn waren blijven zitten waren we gearresteerd voor lokaal/huisvredebreuk, waarna de eigenaar het pand weer in bezit had kunnen nemen en de aanklacht huisvredebreuk (die natuurlijk nooit hard te maken was geweest) zou worden geseponeerd. Het pand zouden we dan echter al kwijt zijn geweest. Deze "truc" is door de am*danse politie ook al een aantal malen met succes beproefd. Kortom, volgens een aantal van ons werd het voortbestaan van kraken in Leiden door deze ontwikkelingen bedreigd. Een ontwikkeling dus die alle Leidse kraker*s aangaat. De enige argumenten waar de gemeente gevoelig voor is zijn tot nog toe (tot in de eeuwigheid) direk verzet alias verstoring van de openbare orde.

Met de ervaring van de Scheepmakerssteeg (6 juni '83) op zak is besloten de ontruiming van Breestraat 122 niet ongemerkt voorbij te laten gaan. De kraak van Herengracht 11 ongeveer een week voor de ontruiming van Breestraat 122 zette de weinige actieve krakers echter onder extra druk. Eigenaar van Herengracht 11 is een de Bolster. Telg uit een omhooggefallen bouwvakkersfamilie, naar verluid rijk uit de oorlog gekomen, aannemers met veel onroerend goed in Leiden. Maar bovenal berucht van intimidaties en dreiging met knokploegen (Prediker, Jan Vossensteeg 17).

De Bolster bedreigde ook de bewoners van Herengracht 11. We werden genoodzaakt de bewoners middels bezettingsploegen te ondersteunen. De mensen die H. 11 hadden gekraakt zagen het allemaal niet meer zo zittene vertrokken, waarop werd besloten dat de toekomstige ex-bewoner*s van Bree 122 in Herengracht 11 zouden gaan wonen. Dit zette nog eens extra druk op de mensen van Breestraat 122, vooral ook omdat de ondersteuning middels bezettingsploegen moeizaam van de grond kwam. Naarmate het tijdstip van ontruiming naderde werden de weinige actieve mensen steeds meer door de organisatie hiervan in bezit genomen. Met die organisatie liep het allemaal ook niet even vlot. Hoewel drie

maal informatie stencils over de ontruiming werden verspreid en de alarm-lijn 3 x werd gebruikt om mensen op te roepen was de animo, interesse zeer gering. Hierdoor kwam het vele werk op de schouders

van een te kleine groep terecht, die van hot naar haar renden om alles op tijd te regelen. Een behoorlijke frustratie dus. Omdat iedereen konstant bezig was, waren er geen mensen meer voor de bezettingsploeg van H. 11 zodat er in de nacht van maandag op dinsdag niemand aanwezig was. De Bolster benutte de situatie door een spijker in het slot te slaan. We hadden niet genoeg mensen om direkt wat aan de situatie te doen, dus besloten we maar tot na de ontruiming te wachten (in de hoop ook dat er wat meer mensen zouden helpen). Frustratie op frustratie dus, vooral ook als sommige "kraker*s" laten merken dat ze het nogal blasé vinden dat "militante gedoe".

Op de dag van de ontruiming zijn er dan toch nog zo'n 50 mensen op de been. Ongeveer de helft afkomstig uit Delft, Den Haag, Boskoop, Waddinxveen en A*dam. De ontruiming zelf verloopt hierdoor nogal chaoties voor ons, de kit heeft een makkie. Het verloop is al uitvoerig beschreven in het Leids dagblad. 'sAvonds wordt dan besloten de Herengracht weer te bezetten omdat we nu met veel zijn (al die mensen dus uit andere steden) . Een groep van ongeveer 15 a 20 mensen vertrekt hierop naar H. 11. Daar aangekomen verschijnt opeens de Bolster die eerst op mensen inrijdt en dan met een eind hout uit zijn auto stapt.

Dan wordt het allemaal te veel. De bewoners besluiten hun spullen dan maar onder bescherming v.d. inmiddels gearriveerde politie uit het pand te halen, beseffende dat de hulp van de mensen uit anderesteden slechts tijdelijk kan zijn. En Leiden zelf is blijkbaar niet groot genoeg om een pand van een intimiderende eigenaar te kunnen behouden. Konklusie:

De situatie die nu ontstaan is kan gevolgen hebben voor alle Leidse kraakpanden, krakers en kraaksters. Ik ben bang dat de vertoning bij de ontruiming van B, 122 niet indrukwekkend genoeg is geweest om de kit de kunstjes die ze de afgelopen maanden hebben geflikt af te leren. Gevolg hiervan is dat het steeds moeilijker zal worden iets nieuws te kraken. Dit heeft dus ook konsekventies voor die mensen die nu nog denken rustig iets nieuws te kraken, mochten ze worden ontruimd. De KIT wordt steeds driester. Veel belangrijker is echter het opgeven van Herengracht 11 . De Bolster heeft het bewijs geleverd dat intimidatie en bedreiging van kraker*s in Leiden resultaat opleverd. in één week had hij zijn pand dat ruim 7 jaar leegstond weer terug. De eerste die weer wat van de Bolster kraakt kan dus rekenen op intimidatie terreur en misschien zelfs knokploeggeweld. Erger is nog dat het succes van de Bolster andere eigenaars/makelaars/spekulanten op het idee kan brengen dezelfde methodes toe te passen. Ook rustige kraakpanden kunnen vanaf nu dus te maken gaan krijgen met probeerseltjes van voorheen terughoudende eigenaren. Een zeer vervelende situatie. Maar wel veroorzaakt door een sfeer in Leiden waarin Solidariteit tussen kraker*s een vergeten fenomeen

is geworden en waarin het kleiner wordende groepje actieve kraker*s vanonder de hifikofoon meewarig wordt gadeslagen. Solidariteit is geen luxe of allen ergens ver weg een verloren vakbond. Het is ook zo lullig als je niemand meer kent als je zelf steun nodig hebt. Nou ja, ik zal maar ophouden, de strekking van het verhaal moet nu toch wel duidelijk zijn geworden.

P. S. Mensen van de Weddesteege (wie waren dat ook alweer?) hoefden zich niets van mijn klagzang aan te trekken, maar solidariteit tussen kraker*s onderling is toch niet te veel gevraagd?? P. P. S. Gehoord op de Weddesteege, dinsdagavond voor de ontruiming:

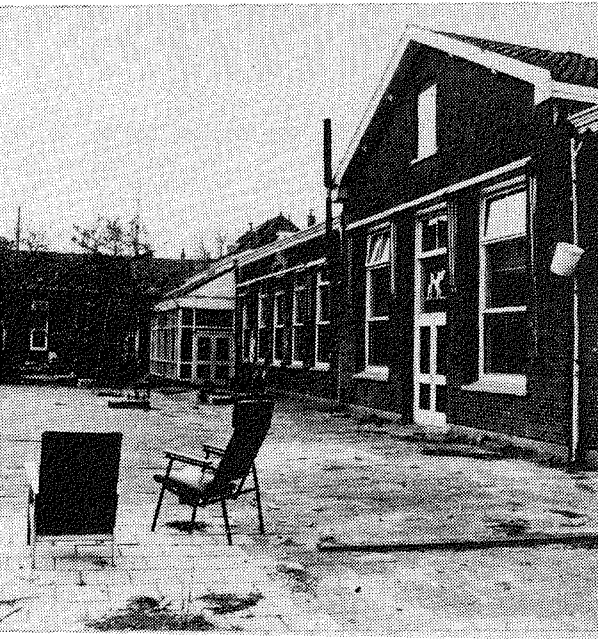
„Dat was toch vanmorgen, die ontruiming?“

Van die dingen ja.....

Karl Krak

VOORSTRAAT 78 DELFT

AFSCHEID IS HARD !

al bedoeld om uit te vinden wat wij gaan doen bij de ontruiming. Hij wilde van ons de garantie dat we op de dag van ontruiming niet gaan rellen. Als tegenprestatie zou hij dan zijn best doen om de ontruiming nog twee weken te rekken, om ons de gelegenheid te geven rustig te verhuizen.

Eigenlijk was het onze bedoeling om de ontruiming zo lang mogelijk uit te stellen. Het belangrijkste argument wat wij hiervoor hadden was dat er nog geen sloopvergunning voor het hele pand was. Alleen voor het achterste gedeelte is er een sloopvergunning. Hier komen straks 8 eengezinswoningen.

De welstandscommissie had keer op keer de nieuwbouwplannen voor drie herenhuiszen aan de gracht afgekeurd. De voorgevel van V78 had ook hun harten veroverd. De nieuwbouw zou op z'n minst net zo goed in het Delfts straatbeeld moeten passen. Maar goed, de aanhouder wint

Bovendien wisten wij ook wel dat alle procedures rond waren en dat het niets uit zou maken of de vergunning er al was of niet.

Geen uitstel dus, nou ja twee weken.

We hebben tenslotte maar de garantie gegeven dat er op de dag van ontruiming geen rellen komen.

Hierover valt natuurlijk te discussieren. Wanneer we drie dagen na uitspraak ontruimd zouden zijn, hadden we natuurlijk fijn kunnen gaan rellen, want dan zouden er goede redenen zijn voor versterking van de openbare orde. We laten niet over ons heen lopen. De laatste jaren schijnt rellen een traditie te zijn bij elke ontruiming. Maar je moet je wel af blijven vragen of het nut heeft. (Hoe dan ook...). We hebben onder ander op 22 november laten zien dat we het er niet zonder meer mee eens zijn, toen we met 60 mensen de gemeenteraadsvergadering verstoorden. (zie elders deze Zwarte).

Nu, ruim een jaar na de eerste poging tot ontruiming, is het einde in zicht. Op 10 december wordt er ontruimd.

De laatste tijd zijn de gebeurtenissen rond het pand in een stroomversnelling geraakt. Zwarte nr.10 was nog niet uit of het stuk over V78 was al verouderd. Twee dagen na het schrijven ervan, ontvingen we (de GEB rekeninghouder) een nieuwe dagvaarding. Op 29 oktober zou er weer een kort geding zijn.

De uitspraak van het KG van vorig jaar was net (19 oktober) door de Hoge Raad nietig verklaard. Hadden we toch gelijk gehad ! Op 26 oktober hoorden we van onze advocaat dat er naast het KG dat door de eigenaresse tegen onze GEB rekeninghouder aangespannen was, ook nog een Huidenstraatruuk zou komen.

Afijn, op 29-10 vanaf 11 uur was het een grote mengelmoes van twee KGs, die voor het gemak maar tegelijk door dezelfde rechter (Porthoine, die kennen we toch ?) behandeld werden.

De uitspraak was voorspelbaar; een vordering toegewezen een afgewezen.

De nieuwe eigenaar "Huidenstraatruuk"-Kavel bv heeft gewonnen en is dus in bezit van een ontruimingsbevel.

De deurwaarder hebben we nog niet gezien, maar wel Huismans, de vertegenwoordiger in kraakzaken van de kit Uit de gesprekken die we met hem hadden, bleek dat Kavel zo snel mogelijk wil ontruimen, liever eergisteren dan vandaag. De gesprekken met Huismans waren voor hem voor-

en tenslotte is ook de welstandscommissie bezweken voor het aanhoudende gezeik. Bovendien waren alle procedures rond en moest er maar eens een eind komen aan al dat gedoe, vonden zij. Mooi vinden ze de plannen nog steeds niet.

Huismans vond dit geen argument. Wanneer wij formeel wilden worden, konden zij dit natuurlijk ook. Het achterste gedeelte zou dan vast ontruimd worden of zo.

We vragen iedereen (lezer*s en sympatisanten) nu eens niet om samen met ons ten onder te gaan in staatsgeweld. We vragen iedereen de laatste week vaak naar het kraakkafe te komen (nu kan het nog), en deel te nemen aan de diskuzzen, de laatste stuiptrekkingen van gezelligheid en te komen kijken naar de optredens. Steun ons ook in delaatste week nog, zoals we al de tijd gesteund zijn, want afscheid is hard.

Een struisvogel steekt zijn kop ook in het zand.

Zoals je elders in deze ZWARTE kunt lezen wordt binnenkort Voorstraat 78 ontruimd. Op het moment lijkt de projectontwikkelaar Kavel de enige grote boosdoener. Maar het gemeentebestuur Delft heeft weldegelijk een grote rol gespeeld in de Voorstraat tragedie. Door hun nalatigheid ligt er nu een ontruimingsvonnis op tafel.

(De gemeente had V 78 voor een spotprijs kunnen aankopen en er goedkope huisvesting voor woongroepen kunnen realiseren. Wat zo fijn past binnen het streven om binnen 1 jaar 50 groepswoningen te bouwen of verbouwen. Het enige wat ze er tot nu toe van hebben laten zien is dat 2 groepswoningen binnenkort gesloopt worden). Om onze mening over de rol van de gemeentebestuurders rond V 78 duidelijk te maken hebben we donderdag 22 november de gemeenteraadszaal bezet.

Tien minuten voordat de raadsvergadering begon stapten we met +/- 60 mensen het gemeentehuis binnen. Om 8 uur begon de vergadering en we kregen van de burgervader maar liefst 5 minuten spreektijd. Dit kwam goed uit want meer wilden we toch niet vertellen.

In een verklaring die iemand voorlas vertelde we dat we het zat zijn, dat we er genoeg van hebben altijd weer platgeluld te worden. Dat we doodziek zijn van toezeggingen en beloftes die toch nooit nagekomen worden. Toezeggingen over 50 woongroepshuizen, en dan ondertussen hard werken aan de afbraak van groepswoningen.

Moe van praatjes zoals "daar kunnen wij niets aan doen" of "wir haben es nicht gewusst" Dat het maar beter zou zijn als de

raadsleden naar huis' zouden gaan, dan hebben wij tenminste een dak boven ons hoofd en is het voor het gemeentebestuur onmogelijk om het huidige A-sociale beleid voort te zetten.

Wij eisten dat er geen sloopvergunning voor V 78 zou worden uitgegeven.

Nou, daarna werd alles weer heel duidelijk. De burgervader vond dat we maar weg moesten, maar ja dat was nou net niet de bedoeling. Hadden ze weer niet goed geluisterd.

Afijn, het senario van staatsgeweld werd weer afgedraaid; sjoeren tot mensen rood aanliepen, de knuppels en de honden.

Zoiets verwacht je ten alle tijde, maar dat de volkvertegenwoordigers zo schijnheilig zijn dat ze de zaal uitlopen op het moment dat de politie binnenkomt, nee, dat verwacht je niet.

Of eigenlijk toch, want steekt de democratie haar kop niet altijd in het zand zodra de realiteit zichtbaar wordt ???).

Op het moment dat de geweldspiraal ons te groot werd (reeds 2 arrestanten), braken we met z'n allen door de politie ketting, om de zaal uit te stormen.

Een ravage nalatend van hopen vloerkleden, ongestoten microfoons, plassen drinkwater en overdonderde dienstklappers.

De Delftse pers gunde ons de volgende dag meer dan een halve voorpagina.

De VVD-fractie feliciteerde de burgervader als hoofd van de politie met het rustige en doortastende optreden van zijn flinke kerels.

UITNODIGING

V78 DELFT

VOORSTRAAT 78 WORDT MAANDAG 10 DECEMBER ONTRUIMD NA ONGEVEER 1 JAAR STRIJD TEGEN GEMEENTEBELEID, KANTOREN IN DE BINNENSTAD EN EEN PROJECTONTWIKKELAAR. HET IS ZE NU DAN EINDELIJK GELUKT OM MET BEHULP VAN DE BERUCHTE HUIDENSTRAAT-TRUUK EEN ONTRUIMINGSBEVEL TE KRIJGEN (VOOR MEER INFORMATIE ZOZ). OM TE LATEN ZIEN WAAR DE VOORSTRAAT NOG MEER VOOR STOND DAN ALLEEN HET KRAKEN, ORGANISEERT HET KRAAKKAFEE IN HAAR LAATSTE WEEK EEN REEKSDISKUSSIES EN AVONDEN OVER ONDERWERPEN DIE DE "BEWEGING" NAAST HET WONEN OOK BEZIGHOUDEN. HET VOLGENDE PROGRAMMA IS HIERVOOR SAMENGESTELD:

- maandag 3: 'smiddags gevelschilderen en kafee tot laat.
- dinsdag 4: vanaf 20.00u discussie over aktievormen aan de hand van 2 video's en een film.
- woensdag 5: vanaf 20.00u discussie over kraken en kultuur aan de hand van een video.
- donderdag 6: vanaf 20.00u discussie over zelfwekzaamheid aan de hand van een dia-serie.
- vrijdag 7: vanaf 16.00u discussie over linkse media met medewerking van blauwdruk, vrouwenradio, de zwarte en de waarheid ook met video's. Het eetkafee volgt voor een maaltijd.
- zaterdag 8: vanaf 20.00u discussie over groepskortingen enz ook enige handige tips.
- zondag 9: de nacht door met optredens.

GAAT HET PAND JOU OOK AAN HET HART? KOM DAN OP DEZE AVONDEN. DIT ZOU VOOR ONS EEN STIMULANS ZIJN OM NIEUWE KAFEE EN WOONRUIMTE TE VINDEN.

December '80 werd aan het Buitenhof in Den Haag het voormalige belastingkantoor gekraakt. Groot, koud en eigenlijk onleefbaar. Met steun van vele sympathisanten en de buurt werd een begin gemaakt met het leefbaar maken van een giganties groot pand. Er zat bijna geen hele ruit meer in, schotten voor de ramen alle sanitair en de t.v. door de Rijks Gebouwen Dienst in elkaar geslagen.

Nu, vier jaar later wonen er vijftig mensen en zitten er een groot aantal bedrijfjes in, een timmerwerkplaats, een eethuis, een kledingwinkel, een boekhandel, een drukkerij, een architectenburo en een aantal ateliers. Op dit moment zijn we driftig bezig om de grote zaal en de kantine te verbouwen en zijn er plannen om daar vanaf begin volgend jaar weer regelmatig optredens (theater en muziek en films) te organiseren. De laatste grote schotten zijn van de ramen en last but not least: de grote asfaltplaat die het binnenterrein ontsierde is de afgelopen zomer eindelijk totaal verwijderd en er is een heuse tuin aangelegd met bomen en al.

de gemeente

Twee jaar geleden veranderde de Aanslag van eigenaar. In een grote ruil met de RGD werd de Aanslag, buiten de bewoners om, met nog een aantal panden eigendom (??) van de gemeente Den Haag. Na enige opwinding hierover keerde de rust weer terug. Totdat in de loop van dit jaar stadsontwikkeling met nieuwbouwwerken begon te komen: sloop van een groot deel van de Aanslag en andere delen van de buurt (o.a. ook Sirene). De voorstellen van S.O. zijn echter nog niet definitief en in de loop van de inspraakrondes met de buurt al voor een groot deel in positievere richting (handhaving van de Aanslag) omgebogen. Dat zegt echter nog weinig.

Daarnaast zijn er sinds twee maanden onderhandelingen met volkshuisvesting gestart. Hierbij wordt gesproken over de invulling en het beheer van de Blauwe Aanslag (de wegen van gemeenteambtenaren zijn duister en ondoorgroendelijk: de ene dienst praat over afbraak en de andere komt praten over het behoud, ach als ze maar zoet zijn).

Wat de resultaten van deze onderhandelingen zullen zijn is volstrekt onduidelijk. Wij gaan ondertussen gewoon door met het zelfbeheer van het pand.

Hierna volgen nog enkele stukjes van een bewoonster en over twee bedrijfjes uit de Aanslag.

En oh ja, 8 december geven we ter ere van het 4-jarig gekraakt zijn een feest voor iedereen die de Aanslag ook 's winters een warm hart toedicht. Vanaf 11.00 uur tot pak weg een uur of twee 's nachts zijn er dichters, musici en video's en uiteraard eten en andere konsumptieve artikelen. Tot ziens.

VIER JAAR BLAUWE AANSLAG

Dit had een stukje moeten worden over de geschiedenis van vier jaar Blauwe Aanslag, een verhaal hoe de Aanslag zich heeft ontwikkeld van een groot, koud, dichtgespijkerd ex-belastingkantoor met een handjevol enthousiaste plannemakers tot een groot, koud woon-, werk- en speel- meer dan 50 mensen, met bedrijfjes, verschillende étages en een heel eigen pakket mogelijkheden, onmogelijkheden, voordelen en problemen. Maar ja, het moest weer op het laatste moment en een gedegen historische analyse zit er dus niet in.

Wat er wel in zit is een - toch wat vluchtig - verhaal met mijn visie op de huidige stand van zaken.

Op het ogenblik is het nogal onrustig in de Aanslag. De afgelopen tijd wordt veel onvrede geuit over de gang van zaken en er zijn nogal wat mensen die rondliepen of nog steeds rondlopen met verhuisplannen. Ook ikzelf zit hier niet meer zo lekker. Heel kort komt het hier op neer: hoe minder ik me bemoei met de dingen die eigenlijk bij de Aanslag horen - klussen, vergaderen, gemeenteverleg, etc. - hoe beter ik me hier voel. Voor mij een indicatie dat eigenlijk hier niet - meer - hoor. Maar voordat ik deze konsekwentie aanga lijkt het me handig om te kijken waar deze weerzin vandaan komt, ook omdat ik niet de enige ben die zich zo voelt en opstelt.

Ik weet dat het in het begin - vier jaar geleden dus - anders was: een tijd lang voelde ik me zeer betrokken bij de Aanslag, kluste veel, wilde alles weten, overal aan meedoen en had veel plannen en verwachtingen. Wat uitmaakt is, dat het geheel in het begin ook overzichtelijker was; ten eerste was de groep men-

sen kleiner, we begonnen met zo'n 15 mensen en ten tweede was de taak duidelijker, de eerste aanzet tot kunnen wonen moest worden gegeven. Hierbij was ook de gemeenschappelijke vijand duidelijk: met z'n allen tegen de RGD, de Rijks Gebouwen Dienst.

Een aantal dingen liggen nu anders. Om te beginnen vind ik de Aanslag op het moment gewoon groot. Er wonen veel mensen, verdeeld over zo'n 7 woon-eenheden, met daarnaast nog de mensen die er niet wonen maar er wel gebruik van maken. Een hoop mensen; overal gebeurt wat of gebeurt juist te weinig. Maar toch, veel mensen is op zich leuk en ik denk dat ik niet zozeer last heb van de grootte als wel van de onoverzichtelijkheid. Het is ongetwijfeld mijn persoonlijke tik dat ik wat orde, regelmaat en overzicht waardevol vind, maar ik hoor vaker dat mensen onrustig worden door een gebrek aan overzicht, inzicht en continuïteit in het Aanslag gebeuren. De volgende punten dragen volgens mij hiertoe bij.

- Het doe-het-zelf-principe: Op de Aanslag pretenderen we al het onderhoud en het andere werk zelf aan te kunnen. Het wordt minder, maar nog steeds overheerst het idee dat klussen niet uit handen gegeven mogen worden. Er mag hooguit besloten worden een vakkracht te vragen ons bij een klus te assisteren en het ons te leren. Een alternatief zou zijn om de balans op te maken: welke klussen moeten gedaan worden, wie heeft er zin in en tijd voor. Niemand, dan moet de klus uitgesteld of uitbesteed worden. Een vervelend gevolg van de huidige situatie

deren die over meer kennis of ervaring beschikken. Mijs inziens heeft dit te maken met een vies-zijn van individuele deskundigheid; als iemand iets beter kan dan is zij/hij beter en dat is uit den boze. Het grote gevaar is dan dat mensen die over specifieke deskundigheid beschikken deze voor zich gaan houden en het algehele niveau verschrompelt tot middelmaat.

- Het gezamenlijkeheidsprincipe: Besluiten worden -formeel gezien- op de vergadering genomen. Stemmen is oneerlijk, de terreur van de meerderheid, dus dat doen we niet, maar wat we wel doen is mij niet zo duidelijk. Ik denk dat besluiten nemen op basis van meerderheid weinig zinvol is. Maar het gezamenlijk moeten bereiken van consensus op de vergadering geeft ook problemen. Bij gebrek aan duidelijkheid over hoe besluiten wel te nemen gaan criteria als 'wie het hardst werkt, wie aardig gevonden wordt, wie kan door-drammen en lef heeft mag het zeggen' gelden. Of anders nemen mensen gewoon het heft in eigen handen; als je iets wilt dan moet je dat gewoon doen, jôh. Ook kan het uitwerken tot een terreur van de minderheid ipv die van de meerderheid, waardoor er weer niets kan of gebeurt.

pand aan het behouden en verbeteren waren. Om mijn activiteiten en betrokkenheid op peil te houden heb ik echter meer nodig; het pand, de Aanslag, moet een middel zijn tot iets anders, tot een bepaalde levensstijl, een bepaald ideaal, dat dan wel buiten de Aanslag zelf moet liggen. Woon-groepen - en veel andere dingen - die zichzelf tot doel hebben zijn mijs inziens gedoemd dood te lopen. Zo zou het ook voor de Aanslag handig zijn hier verder in te komen, in het ontwikkelen van een beeld van wat we eigenlijk nastreven. Dit biedt nl. een kader om op allerlei fronten slagvaardiger te zijn. Het kan een leidraad zijn bij wat voor nieuwe mensen we zelf willen, welke van de vele mogelijkheden die het pand en de bewoners in principe te bieden hebben we willen realiseren, welke resultaten we in de onderhandelingen met de gemeente willen behalen. En "we" zal dan moeten staan voor een verzameling kurieuze verschillen en niet voor een middelmatige eenheidsworst.

Marce.

is nl. dat ik een grote druk tot klussen voel en last krijg van schuldgevoelens als ik leuke maar "niet-zo-nuttige" dingen ga doen.

-Het gelijkheidsprincipe: Over het algemeen wordt er van uitgegaan dat iedereen alles kan of tenminste alles kan leren. Op zich leuk, maar vaak heeft dit geleid tot traag werken, iets tig keer over doen, verspilling van materiaal en gereedschap. Wat ik bv. vaak mis is dat mensen te rade gaan bij an-

Ik heb het idee dat een vorm van specialisatie, op basis van specifieke interesse, kennis en vaardigheden, een vorm van opdelen in kleinere groepjes toch - ondanks enkele mislukte pogingen - de richting is waarin verbeteringen gezocht moeten worden. Het geeft meer ruimte tot ontwikkelen en tonen van betrokkenheid dan het criterium hoeveelheid werk.

Tenslotte, ik mis zowel bij mezelf als bij de Aanslag als geheel enige duidelijkheid over een ideaal, een verderliggend doel dat we willen bereiken. Vaak heb ik het idee gehad dat we hier zuiver en alleen het pand om het

het verhaal van/ het ontstaan van koffiehuys **BLAU**

Collectiviteit, een betekenis voor de buurt; een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte. Een theehuis.

Wat vage ideeën, een paar potten verf en een enigzinds uitgebrande receptieruimte; de eerste stappen. Verder dan wat groene muren kwam het in de eerste instantie niet. Een aantal dames begon zich ermee te bemoeien. Er werden weer wat potten verf opengetrokken, wat meubilair geplaatst en het woord "thee" werd vervangen door "koffie". Dit omdat koffie bij gezelligheid schijnt te horen en thee bij blowen, dit aldus de dames, die de laatst genoemde sfeer niet zo zagen zitten.

Grootse opening van het in rood/blauw gehulde koffiehuys tijdens het 1-jarig bestaansfeest. Veel mensen, veel kou; veel plezier!

Na een half jaar stampotten en prutjes op zaterdag voor bewoners en kennissen begonnen ergernissen de over hand weer te nemen: vloer en plafond begonnen het te begeven, aan schimmels, kattenstront en wanbetalers geen gebrek.

De verantwoordelijkheid die bij iedereen aanwezig moest zijn was er duidelijk niet. Een frisse wind, een lening bij de huiskas en een grote verbouwing waren dit keer het gevolg. Koffiehuys Blau.

Deze originele naam was duidelijk niet gekozen vanwege de kleur: dit keer zwart, grijs en wit. Er kwam ander meubilair, beter kookmateriaal, geen komarvoer maar Schalm / EKO-ingredienten, nieuwe vrijwilligers, nieuwe ideeën. We vonden dat er in den haag maar eens een niet-op-ambtenaren-inge-steld eethuis moest komen. Een betaalbaar en goed eethuis dus: vegetarische

maaltijden à 5 gulden. De weinige winst die hier opzit wordt gebruikt voor verbeteringen aan 't koffiehuys, nieuwe spullen en zo af en toe een schenking of renteloze lening (!) aan iets of iemand. Of voor activiteiten zoals tejjater muziek in Blau.

5 pieken per maaltijd is mogelijk doordat we werken met vrijwilligers. Ieder die kookt of achter de bar staat krijgt twee gratis maaltijden, afwassers één. In principe klinkt het prachtig, in praktijk soms ook. Tijden gaat het goed, dan

ineens wordt de verfpot weer opgepakt en gaat het koffiehuys wegens verbouwing weer dicht.

Toch blijven er steeds weer mensen mee doorgaan. Zo ook nu weer. Per 8 december '84 hebben we een heropeningsfeest. Vanaf 11.00 uur brunch, om 14.00 uur iets voor de kinderen en om 16.00 uur The Deep Water Blues Band, om 18.00 uur maaltijden.

Hierna zijn we vanaf woensdag 12 dec weer als gewoonlijk open (van woensdag t/m zondag van 18.00 tot 20.00 u).

DE BLAUWE AANSLAG

de bijstand

BLAUWE AANSLAG

Iets langer dan een jaar bestaat drukkerij de Bijstand nou en we groeien ons wild binnen de Blauwe Aanslag; de ruimte die we nu in gebruik hebben is ongeveer vier keer zo groot als de ruimte waar we begonnen. Da's wel leuk van zo'n groot kraakpand: je kan je expansiedrift tenminste een beetje botvieren.

Het begon met een paar mensen die al een tijd in een linkse drukkerij gewerkt hadden en een paar anderen die al tijden rondliepen met het idee in hun kop om een kleine linkse drukkerij in De Haag te beginnen. Vervolgens was er een goedkope pers te koop en kon er hier en daar geld geleend worden niet van banken natuurlijk (ook al heten ze TRIODOS, het blijven oplichters), maar van kennissen en aan ons verwante klups zoals het kraakkafee BB, de Emmausrommelmarkt en koffiehuis Blau. En dat was bij mekaar genoeg om de noodzakelijke machines en apparaten te kopen: 'De Bijstand' was ont-

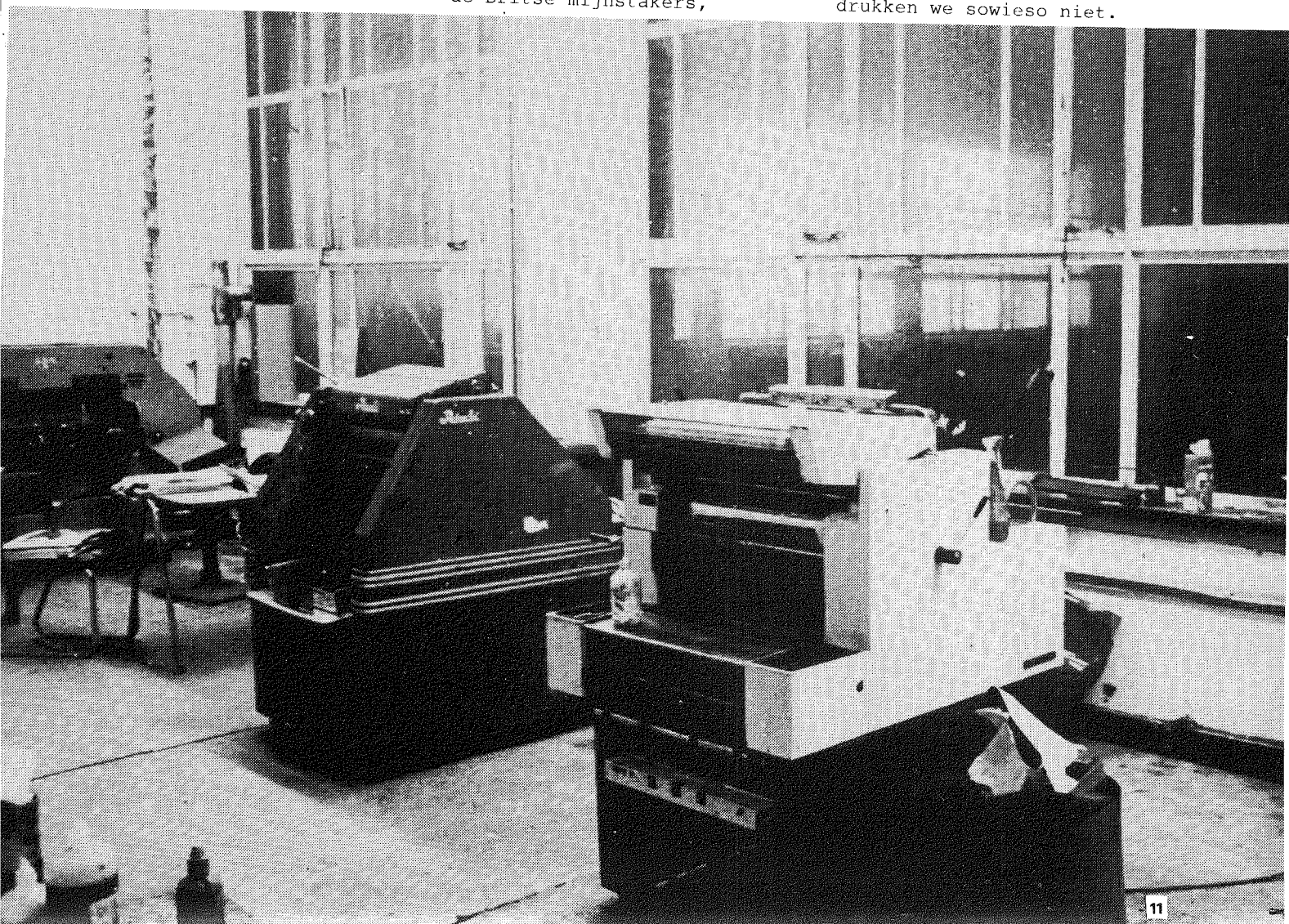
staan. 'De Bijstand', omdat we radikaal-linkse bewegingen met goedkoop drukwerk willen ondersteunen, en omdat we zelf in de bijstand zitten. We hoeven dus (nog?) geen loon uit de drukkerij te halen, en dat is een van de redenen waarom we zo goedkoop kunnen drukken. Een andere reden daarvoor is het feit dat we een lage huur betalen, alweer zo'n voordeel van een groot kraakpand.

Op zich zou je het leveren van goedkoop drukwerk al ondersteuning van radikaal linkse bewegingen kunnen noemen, maar de Bijstand gaat nog iets verder: voor klups die wij heel erg zien zitten en die weinig poen hebben (wat vaak samengaat; radikale groepen krijgen over het algemeen geen subsidie, noch werken er mensen met topinkomens), eeh..., goed, voor die klups dus drukken we gratis of in ieder geval onder de kostprijs. Dat is bijvoorbeeld gebeurd met affiesjes voor benefietconcerten voor de Britse mijnstakers,

affiesjes voor ontruiming en een affiesje voor de blokade van de rechtbank in Dordt waar zes antimilitaristen 30 dagen voorarrest zouden krijgen. En ook de Zwarte wordt voor veel minder dan de kostprijs gedrukt.

De Bijstand kan dit doen door de zogenaamde 'steunfonds'-konstruktie: buiten de materiaalkosten, een toeslag voor verwarming, telefoon, porti, en de afschrijving van machines brengen we een extra toeslag in rekening, die varieert van niks tot 25 piek per arbeidsuur. Hoe rijker de klup voor wie we drukken, des te meer ze mogen dokken. Het geld dat we hiermee verdienen gaat in het steunfonds, waaruit dan weer ander drukwerk betaald wordt, dat zonder die poen niet zou kunnen verschijnen.

Overigens zijn die 'rijke' klups geen kommerciële instellingen; daarvoor drukken we sowieso niet.

We vinden het belangrijk dat iedereen die 'vast' in de Bijstand werkt (dat zijn op dit moment vijf mensen) alles kan: typen, lay-outen, platen maken, drukken, boekbinden en ook het saaiere werk wat er nou eenmaal bijhoort zoals boekhouden en rekeningen maken.

Zo'n situatie bestaat nou niet, en het is de vraag of we die ooit bereiken, omdat er nou eenmaal af en toe mensen weggaan en er nieuwe mensen bijkomen die nog van alles moeten leren. Drukken is niet zo eenvoudig dat je het in een week leert; ik zelf kan het nou, na een half jaar, een beetje.

Daarbij komt ook nog dat we de laatste tijd zoveel werk krijgen dat het onder druk van die hoeveelheid wat moeilijker wordt om de tijd te nemen om vaardigheden over te dragen.

Toch gaat het steeds beter; kwam bijvoorbeeld het drukken zelf driekwart jaar geleden nog hoofdzakelijk op één paar schouders, of liever gezegd: handen, terecht, nu zijn dat al drieëneenhalf paar. En ook voor allerlei andere klussen geldt dat iedereen ze kan uitvoeren.

Dit geldt dan voor de mensen die min of meer vast in de Bijstand werken. Daarnaast willen we ook anderen leren hoe ze de spullen die wij nou toevallig hebben staan kunnen gebruiken. Je kan gewoon leren drukken zonder dat je dat nou meteen zo belangrijk vindt dat je je vastlegt op een paar dagen werk per week.

Voor maatschappelijk/politiek actieve bewegingen kan drukwerk allerlei functies hebben: propaganda, discussie, versterking van de onderlinge contacten, nou ja, zie maar. In ieder geval gebruik je drukwerk in je politieke strijd, vindt het daarin een plaats en kan het dus belangrijk zijn om zelf te kunnen drukken.

We vinden het dan ook tof als mensen die ons aan het werk willen zetten zelf ook meedoen. Met de groep die de Zwarte maakt gaat dat vanaf het begin al zo, het drukken zelf wordt gedaan door Bijstand-personeel.

Tenslotte nog iets over onze plannen voor de toekomst.

Op dit moment wordt er een ruimte bijgebouwd waar

een zeefdrukinstallatie komt, met daarbij een donkere kamer. dan kunnen we dus b.v. tassen en t-shirts gaan

bedrukken. Ook affiesjes in kleine oplagen kunnen dan gezeefdrukt worden, wat veel goedkoper is dan offset, de techniek die we nou gebruiken. Bovendien is zeefdruk veel gemakkelijker te leren dan offset, en we hopen dan ook dat er meer mensen 'van buitenaf' komen drukken.

Daarnaast komt er in februari een nieuwe offsetpers bij voor A2-werk, da's 42 x 60 cm. Op dit moment hebben we 'alleen' twee A3-persen staan en met name voor affiesjes is het heel handig ook op A2 te kunnen drukken. Het is wat lastiger plakken; maar het valt veel meer op dan die kleine A3-tjes.

En verder gaan we gewoon door zoals we nou bezig zijn. Als je zin hebt om 's langs te komen (hetzij omdat je door dit stukje ontdekt hebt dat in het drukkerijwezen je toekomst ligt, hetzij om het gewoon 's te bekijken), moet je dat vooral doen. Want behalve fantasties drukwerk maken we ook heerlijke koffie.

JONG, BLANK EN GELOVIG

Op 21 november j.l. had de S.G.P.-jongerengroep een bijeenkomst in de Reoboth-school te Waddinxveen willen houden, alwaar de "heer" C. J. Landman, lid van de Zuid-Afrikaanse ambassade, iets zou vertellen over de apartheidspolitiek. Een week tevoren had de plaatselijke P.V.D.A. mensen opgeroepen naar de avond te gaan om aldaar de argumenten van Landman te weerleggen. Daarnaast had de P.S.P. een brief geschreven aan BenW om te vragen of de bijeenkomst überhaupt wel rechtmatig was. Daarop werd geantwoord in de trant van: "Wij kunnen de bijeenkomst niet verbieden, doch zullen ingrijpen als er racistische taal wordt uitgeslagen". Om de avond te "verstoren" vertrokken ongeveer 40 mensen vanaf het station naar de plaats des onheils. Onderweg hoorden we dat de bijeenkomst was afgelast. We besloten toch naar de Reoboth-school te gaan. Daar werd door een allesbehalve jonge SGP-er verteld dat de bijeenkomst was afgelast en dat Landman niet in Waddinxveen was. Er ontstond een weinig kommunikatieve woordenwisseling

waarbij over en weer met krachttermen (klootzak, fassist, nazi, etc.) werd geslingerd. Wij hadden sterk het vermoeden dat de bijeenkomst was verplaatst en wel hierom: 1) Een auto met C.D.-kenteken had bij het station de weg gevraagd. 2) Bij de R.-school werd de verklaringen uitgedeeld door oudere SGP-ers. 3) In het huis van de SGP-jongeren voorzitter werd geen voorzitter, doch wel een rechercheur aangetroffen. In de verklaring stond dat de avond was afgelast uit angst voor "a-demokratische" groepen. Ook werd met afschuw gesproken over de schade die aan de R.-school was toegebracht (gewoon kalken dus). Aangezien we de "waarschijnlijk" andere plaats niet konden ontdekken, besloten we naar café de Sport te gaan. Ook dit leverde weinig progressie op, dus besloten we maar af te nokken. Onze bedoeling was een verklaring voor te lezen waarin de afgelasting van de bijeenkomst werd bepleit. Mocht dit niet het gewenste effect opgeleverd hebben dan zou er met stoelen "worden geschoven" etc. Nou ja volgende keer beter.

Een autonome poldergeest.

Noot van de typer:

- 1) Ook de CPN-Gouda was banaderd maar vond het niet interessant genoeg om het geheel bij te "wonen", het zelfde geld voor de Goudse anti-fassisten. Wanneer wel????
- 2) Zoals we dus al dachten, is de bijeenkomst wel door gegaan nl. bij een der jonge Jezussen thuis.
- 3) Dezelfde avond hebben twee autonomen, om hun ongenoegen te uiten nog een der plaatselijke banken onder handen genomen. Na enkele ruiten ingegooid te hebben zijn ze gepakt door de plaatselijke "burgerwacht" die hen uitleverde aan de kit.
- 4) De eerder genoemde verklaring is de volgende dag voor gelezen op het gemeentehuis, alwaar we tijdens het voorlezen van de verklaring hardhandig het gemeentehuis uit gezet zijn door alweer de zelfde kit.

OP MIJN ZERK

Aan allen die mij haatten
(als louter lompe lavenis)
Het was verdomd geen katteliepis
Zo tegen draads te blaten

Mijn beugd bestond uit guden
Ik baarde steeds weer ergernis
Mijn heengaan bracht geen draevenis
Aan allen die mij haatten

Qao
H

HOPELOOS STADSGEDICHT

Van op het dak van het Hilton
ontwaar ik jou
op de begane grond
stedeling
ijlings laverend
tussen de in rotten aanrukkende
auto's
en het onwrikbaar beton

en de angst
slaat me om het hart
om jou,
stadsmens
weerloos als een schichtige zebra
op z'n pad

van achter de bovenste borstwering
van een parkeertoren
zie ik jou,
metropolitaan
behoedzaam
de stenen flats verlaten

voetganger,
rep je!
het licht springt op rood
bots niet tegen je lotgenoten
struikel niet over je vluchtheuvel
haper niet aan jezelf!

kruip in je trem
kruip in je metro
kruip in je lift
kruip in de raten van je kantoorgebouwen
kruip in de cellen van je woonsilo's
of laat je fietselings
meekolken
in de kille bloedstroom
van de verkeersaderen

je bent nietig,
grootstedeling,
je wordt geloodst
door de stalen hand
van de bouwpromotoren
die met hun hersenen
van betonspecie
speculeren
op jouw zucht naar geborgenheid

horizontaal
glijd je over de rolpaden
vaar je
in de hermetisch dichte
onderlandboten
van het metronet

vertikaal
val je omhoog
of word je suizend
omlaag gehesen
in de cijferflitsende liften

diagonaal
schuif je
over de kimloze roltrap
naar een volgende roltrap
zigzaggend
over de steeds eendere
overlopen

je komt er nooit
stadsbewoner
alle straten
alle paden
alle gangen
alle kokers
alle tunnels
leiden naar elkaar
en de uitvalswegen zijn verstopt

alleen ben je
stervende stedeling
stedse sterveling
met je fiets
met je paraplu
met je rolltas
met je kind
eenzaam ben je
in dichte drommen
pijlen volgend
oren spitsend
speurend naar lichtende plaatjes
met een voetgangerssilhoeët
achteruitblikkend
verstenend
hollend
stokkend
rennend
wachtend
stegen inslaand
door metronomen opgeslokt
door draaideuren vermaald

het is onbegonnen
het is nooit beëindigd

van op het Sheraton
volg ik jouw schreden
en zie je wazig
in de mistige, boomloze
grijste

en ik treur
om jouw kinderen
jouw bloedarme bleekneuzige
trootoirkinderen

heb je overburen,
mens in de stad?
hen die huizen
aan de verre andere oever
van de stadssnelweg
van de verkeerrotonde?

ik hoor je niet
geurbaniseerde mens,
je stem klinkt verloren
in het geraas, het geronk, het gekrijs, het gerem,
het getoet, het geloei, het gekletter, het nebonk,
het gedonder,...

in welk warenhuis
in welk shopping center
ga je vandaag
met je rolkar
stilte kopen?

Zoek niet,
stedeling,
god is ingemuurd
de parken zijn dierloos
en mensenloos
de speelpleinen onbereikbaar
de cafés zijn onteigend
en de mensen
zijn onvindbaar
vanwege de drukte.

KORZO

Den Haag, de stad van de verdwenen theaters, stad van wegbezuinigde musea, van de heldenvereringen van toneelkritikus Wilko Voordouw in NU, van het Burpbier, stad waar het Danstheater al meer dan een kwart eeuw op een eigen zaal wacht, stad van het filmhuis dat in vier jaar twee direkties, zijn voltallige personeel en zichzelf versleet, Den Haag stad van de kulturele benepenheid, je hebt Korzo. Waar eerst Corzo en Camera waren is nu HET MARGETHEATER. Zelfs Halleen heeft je naamsverandering van es naar zet, met zeeslagje spelen, overgenomen. En daarmee is je marginaliteit definitief.

Elk streven naar marge in de kunst betekent in deze stad, dat de kultuur die al uit het centrum is verdwenen, nog verder weggedrukt wordt. De pogingen om tot een marge-theater te komen, betekenen dat twee theaters waar toneel wordt gespeeld, waar wordt gedanst en gemusiceerd, verdwijnen en de marginaliteit, het zich laten wegdrücken in de rand, ervoor terugkomt. De enige manier om niet in deze val te raken is in plaats van de marge, het maximale te eisen, in plaats van lief te zitten knutselen aan het eigen zalencomplex, uit te gaan van de situatie van de kunst in Den Haag, op grond daarvan ingrijpen in de huidige discussie en te zeggen dat er meer in plaats van marge nodig is. Dat het niet gaat om het idee van een eigen gebouw, maar om een situatie waarin creatieve kunst volledig gewaardeerd wordt en de mensen die het maken hun centen krijgen in plaats van een uitkering die tot geldgebrek leidt.

DE MOEDELLOSHEID

Nederland waar Shell, Philips, Unilever, Kloos Hollandia en Lubbers het voor het zeggen hebben, waar de linkerzijde niet tot staat is tot wezenlijke economische veranderingen te komen, Nederland in volle crisis de natie waar een multimiljoenair zonder noemenswaardige problemen aan de macht is met het meest kapitalistische regiem sinds Colijn, in dit land is de kultuur des te belangrijker. Waar niet tot wijziging van bezitsverhoudingen kan worden gekomen, is kunst, het in alle uitingen buiten de duiten, de enige mogelijkheid iets naar je hand te zetten. Kunst is gevaarlijk en moet daarom gemarginaliseerd worden.

Drie strekkingen kun je waarnemen waarbij ze bezig zijn de pogin-

gen om zelf je leven in te richten en je omgeving te veranderen, het veroorzaken van veranderingen die verder gaan dan je eigen kring, weg te drukken. De eerste is de moedeloosheid. Mensen laten terugvallen in apathie, het gevoel dat je misschien iets met je eigen situatie kunt sjacheren, maar dat je gezamenlijk niet verder komt, dat solidariteit geen effect heeft.

Daarop aansluitend wordt als tweede konformisme van je gevraagd, de mars door de instituties, die in dit land nooit verder is gekomen dan

de B-status van de VPRO en de bloei van de binnenhuisarchitectuur, is een terugtocht. De managers die vijf jaar geleden werden uitgekakt, de automatisering die ooit leidde tot de weigering van de volkstelling en nu is omgeslagen in een persoonsnummer voor iedere nederlander, het A-nummer dat al in ieder gemeentehuis is te vinden. De technokratie waar slechts middelen en doelen tellen en geen menselijke waarden, waarin je jezelf kwijt kan, kortom de autokratie, het volgen van de leider om aan je trekken te komen, heerst overal. Inklusief in de kunst waar Brinkman, WVC-minister, vindt dat hij des te beter over de opheffing van orkesten kan beslissen, omdat hij niets van muziek en alles van management afweet. De stijl van de leider, zoals NRC/Handelsblad zijn serie noemt. (Kortschrift okt. '84) Citaat: "Dus u zegt minirok uit en ooring af?"

DE RAMP VAN HET MARGE-

theater

"Ja, natuurlijk. We moeten terug naar de discipline. Er was veel te veel vrijheid in het verleden, juist in Nederland. Die flexibele werktijden dat kan natuurlijk ook niet. Dit kantoor moet open om half negen. Als jullie een afspraak hebben kan ik toch niet zeggen: "Sorry, we hebben flexibele uren, nu is de tent dicht." Nee, total commitment, we willen mensen met total commitment hier." Aldus Bart M. Twaalfhoven, een man die tien jaar geleden hierom zou zijn afgebroken maar het nu voor het zeggen heeft.

Logies uitvloeisel hiervan is dat creativiteit onder de tafel geschoven wordt. Voorbeeld: de kunstcritikus van de Volkskrant: Ruud Gortzak. In een stuk over solotoneel waarin meerdere voorstellingen werden besproken (maandag 22-10-84, pagina 7) kwam als uitsmijter een kritiek op het solostuk van Hubert Fermin: Het jaagt in de dagmarkt. Regie Annette Apon.

Citaat: "De theatrale spanning in deze eerste solovoorstelling van de acteur. Bij hem blijkt net als bij veel anderen die zich al dan niet noodgedwongen tot solotoneel hebben bekeerd, dat het alleen spelen andere eisen stelt en dat de solisten wel van zeer goede huize moeten komen om de aandacht van de toeschou-

wer gevangen te houden." Wat denk je, dit is toch een recensie. Fermin dacht 't ook en schreef een brief naar de Volkskrant, want Ruud Gortzak was nooit naar zijn voorstelling komen kijken. Fermin had het over de macht van de kritikus die voorstellingen de grond inboort zonder te komen kijken. De brief werd niet geplaatst, wel kreeg Fermin een lullig briefje van Gort-

amateurkunst krijgt), het vertrek van de opera (die niet alleen slecht en dekadent hoeft te zijn, maar ook iets zou kunnen voorstellen) naar amsterdam, de bezuinigingen op de musea en de overige groepen, de opheffing van de nieuwe komedie, het wanhoopsbeleid bij het Filmhuis, de mensen die zich links noemen en na 25 jaar beloften in de gemeenteraad nog tegen een muziekzaal stemmen, waar het Dans-theater eindelijk terecht kan, de sluiting van Skarabee (dat nu op een andere basis, begrijpen we, machteloos voortsuddert) het is slechts teruggang.

een margetheater in de Prinsestraat. Zijn de mensen in Korzo genoeglijk bezig met hun eigen idee, hun eigen bevrediging in plaats van te zien dat ze gebruikt worden om de kunst en in het bijzonder het toneel in deze stad voor jaren te marginaliseren. Wat zal het worden: We denken een soort Shaffy, ook een kom-pleks dat ooit van de linkse beweging was (namelijk als Felix Meritis van de CPN). Een amorf, uitgewoond, grijs gebouw, waar het alternatieve circuit terecht kan in de kleinste zaal met een akoestiek waarbij je na de eerste rij niets meer verstaat. Met een beheer dat met de kunstenaars zijn voeten veegt. Dat de waarde van de kunstenaars konstant ontkent. Want marginales van Korzo, hoeveel denk je dat jullie

zak terug dat hij van vriend had gehoord dat de voorstelling maar zo, zo was en dat hij het stuk niet als een recensie beschouwde. Diskussie gesloten.

De Volkskrant die toch bepalend is voor de gang naar het teater van veel toeschouwers en voor de aankoop van een produktie door teaterdirecties recenseert tegenwoordig zonder te komen kijken en vindt dat normaal. Het enige wat nog telt is het artikel van Gortzak, die er beter van leeft dan de acteurs dankzij wie hij zijn brood verdient. En de schepping, in dit geval een stuk waar twee jaar aan gewerkt is en dat wel degelijk theatrale spanning had, de creatie wordt niet eens be-keken.

Kunstenaars doen er het beste aan niet te kreëren, maar zich te konformereren, bij voorbeeld aan de mening van Gortzak of Brinkman, dan blijft er nog wat voor ze hangen.

DEN HAAG.

Moedeloosheid, konformisme, het volgen van de leider en er verstandig aan doen geen creativiteit te hebben, in die rij past een margetheater uitstekend. Wat in de marge wordt weggedouwd is ongevaarlijk. Wat in Den Haag in de marge doet is ongevaarlijk in het kwadraat. Op kunstgebied is Den Haag al marge. De sluiting van het Hot en Theater aan de Haven, de vermoedelijke sluiting van het appeltheater (dat dan het circustheater gaat bespelen), de al gerealiseerde sluiting van In de Steeg (dat nu op non-profit basis wordt opgehouden en dus alleen maar ongevaarlijke

De kunst in Den Haag is in belangrijke mate afhankelijk van koppelsubsidies. Het rijk betaalt dan een vast percentage en de gemeente het restant. Door de eigen bestedingen terug te schroeven vallen de rijksvergoedingen ook nog eens weg. Daar is het niet mee afgelopen. Brinkman is bezig zijn uitgaven op amsterdam te concentreren. Geld dat nu naar andere steden gaat, moet naar amsterdam overgemaakt worden.

De stopera gaat daar direkt van start en zal een onmogelijk tekort opleveren. De amsterdamse kunstbegroting valt in het zwarte gat van de stopera en de overige kunstuitingen kunnen alleen maar gefinancierd worden als Brinkman het geld dat voorheen voor andere gemeenten was bestemd, grotendeels overhevelt naar amsterdam. Dat proces is in volle gang. Brinkman wil geen gedonder met amsterdam, want dan krijgt hij vrijwel de hele pers (die er niet toevallig zit of woont) tegen zich. Den Haag vangt nog minder geld dankzij de tekorten van de stopera.

HET MAXIMALE.

In deze politieke kontekst is er slechts één uitweg: in Den Haag het maximale eisen: geen sluiting van theaters, geen opheffen van groepen, het door het rijk laten financieren van tekorten op de zelfde manier waarop amsterdam dat doet, door een grote bek op te zetten. In plaats daarvan is progressief Den Haag blij dat de opgeheven theaters zullen worden vervangen door

zullen krijgen? De miljoenen die nodig zijn voor een verbouwing, waarbij de groepen de akkomodatie krijgen waarop ze recht hebben. Of een bedrag dat te tellen is op tien vingers in tonnen.

Wat denk je dat je krijgt om de zaak te exploiteren, een som waarmee je toneelgroepen kunt uitkopen, zodat ze niet van een uitkering hoeven te spelen, maar volwaardig betaald worden. Of een bedrag dat leidt tot werklozontoneel in letterlijke zin, tot werklozontoneel in de marge voor marginale werklozen van Korzo, die zich daarmee volmaakt hebben aangepast en hun plaats weten. Daar in de Prinsestraat bij Trix, bij de Kantjil waar je kan laten zien dat je er ook bij hoort, bij de rage van binnenhuisarchitectuur voor gearriveerde achtenzestigters.

Korzo, de plaats waar de gedepriiveerde tachtigers eveneens hun kunstzinnig aandeel hebben in het straatbeeld. Het eigen theater, zoals het eigen theehuis, het eigen kraakkafe, veilig terug in de moederschoot.

Bart.

NOG MEER KORZO OP AMBTELIJKE MOLENS

Eind oktober heeft korzo vooruitziend naar de behandeling van kulturele zaken in de raad, een beleidsplan/financieelplan gelanseerd onder het motto: "KORZO THEATER, precies op de plaats De hoofdlijn in dit plan is simpel samen te vatten, namelijk een profilering van zichzelf als akkomodatie, lokatie ten opzichte van twee andere teaters in den haag waarmee Korzo zichzelf in intentie maar tegenstellig verbonden schijnt te voelen.

Deze twee teaters staan op de nominatie (weg)bezuinigd te worden en korzo weet daarover te vertellen dat ze: "...ten alle tijd bereid is tot overleg (met wie?) om desastreuze ontwikkelingen op kultureel gebied in den haag een halt toe te roepen".

Op deze wijze heeft korzo zich al aardig ontwikkeld tot katalysator in de politiek-ideologische strijd die nu even het haags kulturele gebeuren beroert.

Althans een deel van het kulturele leven naar het zich laat wensen.

Moeten we ons nu met korzo druk maken en een zijde kiezen in de discussies die gevoerd worden binnen het haegse kulturele?

De vraag is dan welke positie namens korzo wordt ingenomen en, of er nog een andere mogelijk zou zijn die ten aanzien van niet geïnstitutionaliseerde vormen van "kunst" productief zou kunnen zijn. Een diepgaande analyse van het haagse kulturele, van korzo en van andere mogelijke lokaties gaat hier te ver, maar voor een aanzet ter meningsvorming en discussie het volgende.

Het geval korzo. Een ruimte wordt bezet en moet "getransformeerd" worden tot (marge)teater. Deze omvorming wordt niet werkelijk gerealiseerd, slechts tot een bepaald nivo vindt een uitwerking plaats.

Al voor de eerste programmeringsdag blijkt dat de relatie met bepaalde gevestigde teaters problematies genoemd kan worden.

Op de openingsdag uit dit zich in een bijna beschamende obstructie. Ondertussen worden binnenskamers de koalities gesloten die nodig zijn om verder te werken. De ruimte wordt verdeeld, claims worden gelegd, alles echter in de vorm van een technische verdeling met opties, zonder werkelijke produktiviteit. In deze situatie ontwikkelt zich de organisatie tot een beheerskwastie toegespitst op de ruimte.

Op dit nivo vindt de "transformatie" van de ruimte plaats die past binnen de bureaucratiese (kultuur)ideologie waar de belangen dan ook noodzakelijkerwijs verdedigd moeten gaan worden.

De vraag naar wat er gebeurt in korzo kan vanaf dat moment alleen nog maar beantwoord worden met een verwijzing naar wat er ZOU kunnen gebeuren. Gelijktijdig wordt wat zou kunnen gebeuren gefixeerd door de opheffing van een ander haags teater,

Het gevolg is dat de gehele discussie niets openbreekt, doch slechts het in ambtelijke apparaten uiteengelegde haagse kulturele program een kleine territoriale wijziging doet ondergaan. Blijven er nog twee vragen te beantwoorden.

De eerste en misschien wel belangrijkste is: bestaan er in den haag praktijken van niet geïnstitutionaliseerde "kunst" die om ruimte vragen, en is hiervoor een publiekelijke belangstelling?

Voor korzo is de beantwoording eenvoudig: "...als zou den haag geen behoefte hebben aan marge-aanbod wordt kunstmatig in stand gehouden.....het haagse straatteaterfestival heeft bewezen dat door konsekwente programmering de behoefte geprikkeld wordt....(.)er nu een plek behouden moet worden, waar dmv een stimulerend beleid vraag en aanbod tot een betere proportie gebracht moet worden: een van de wetmatigheden van het kulturele klimaat."

Dat het hier gaat om een kultureel klimaat wat zijn wetmatigheden ontleend aan de werking van een ambtelijk apparaat hoeft verder geen betoog. Waar het om gaat is dat er geen beantwoording van een dergelijke vraag zonder meer mogelijk is. Er kan dus ook nooit op basis van zo een uitspraak legitiemering plaats vinden van een "kunst" akkomodatie, in de vorm van een werkplaatsof wat dan ook.

De beantwoording van een dergelijke vraag is niet binnen een programmering te vangen. (vandaar dus).

Een positieve beantwoording van deze vraag sluit de reguliere vormen van teater programmering uit!

Rest nog een vraag, was korzo de enig mogelijke keuze buiten de bestaande instellingen om.

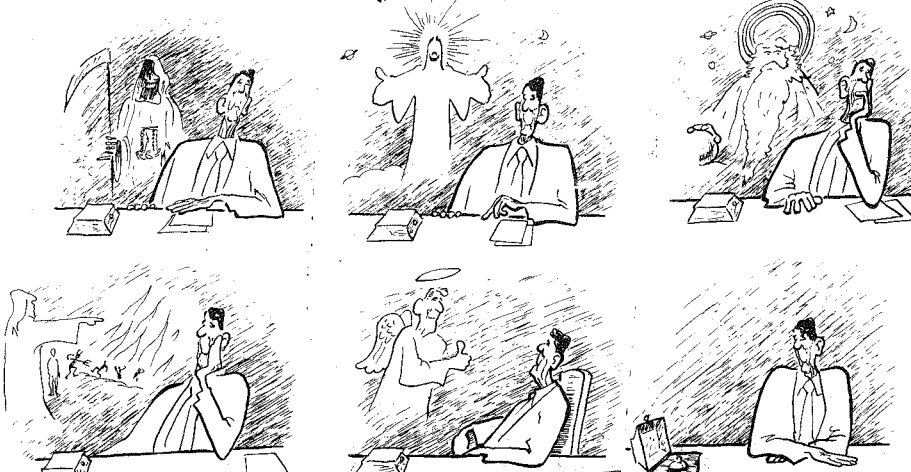
Wanneer het doel was om een concurrentie positie ten opzichte van de gevestigde teaters te kiezen, zeker.

De door korzo ontwikkelde strategie lijkt op die lijn te zitten. Het initiatief als zodanig had echter andere voorwaarden ter realisering verdiend. Juist in den haag had gezien de bestaande situatie een wijkgeoriënteerde aanpak de voorkeur moeten krijgen.

De grap is nu dat dat nog steeds kan gebeuren. De annexatie van korzo door het gemeentelijke apparaat, op welke wijze dan ook, zal meteen de behoefte doen ontstaan aan een ruimte voor "niet geïnstitutionaliseerde vormen van kunst", en dan een ruimte die zich op zijn minst enige tijd aan het kulturele gezag van de overheid weet te onttrekken, waar de programmering vrij blijft van de instelling van programmeringsbonzen.

Voor de toekomstige kassamensen van korzo nog dit: je bent de laagstbetaalde in de hiërarchie, dus een lobby binnen de initiatiefgroep....ffff, of kan dat misschien helemaal niet.?

FOUR MORE YEARS?

EFFE KANKEREN

Marginale, minimale
Kromgebekte wauwelaar
Legt het politieke falen
Op vermeende plekken klaar

Diep verziekte, fanatieke
Halfzachte lispelaar
Gulle zaaiër van panieken
Onbeschofte leugenaar

Allerslechtst & ultrarechts
Levenslink stuk onbenul
Als konklusie rest mij slechts

ONSCHULDSENGEL

Korte samenvatting van het voorafgaande:

John Wood spioneert voor de BVD in Woensdrecht. Als men op het punt staat om hem te ontmaskeren, maakt hij zelf zijn verradersrol openbaar.

Hij verkoopt zijn verhaal aan de Nieuwe Revu en verdwijnt. Dan komt hij tot een ander inzicht, en keert terug naar Nederland, in een poging iets goed te maken. Hij geeft zich aan bij de politie, die hem vasthoudt voor verboden wapenbezit (de dertien granaten.) John wil op een openbare rechtzitting de BVD in opspraak brengen, om iets terug te doen, want alleen sorry zeggen vind hij onvoldoende. Minister Rietkerk geeft toe dat de BVD aan John geld heeft betaald. Justitie wil John uitleveren aan België, omdat hij de granaten in België heeft gestolen. John wil in Nederland terecht staan omdat de nederlandse veiligheidsdienst met deze diefstal alles te maken heeft. Na het verliezen van alle mogelijke ambtelijke procedures, waarbij als laatste een kort geding tegen de staat, waarin hij een veroordeling eist, wordt John tenslotte, na vijf maanden opsluiting in een huis van bewaring, uitgeleverd aan België. Zonder veroordeeld te zijn. John is afgevoerd; wij diénen hem nu te vergeten is de boodschap van deze regering van gluiperige teringhufters.

In de vorige Zwarte stonden fragmenten uit brieven van John, en een commentaar van een lay-outer hierop. Hieronder volgt commentaar van John op dit commentaar:

12-11- 84, Breda

Het commentaar heeft me geamuseerd; ik moet óf vermoord worden voordat de mensen me geloven, óf ik moet zoveel geheimen prijsgeven dat mijn dood zelfs nog waarschijnlijker wordt dan het nu al is.

Realiseren de mensen zich niet dat hoe meer ik prijsgeef, hoe gevaarlijker het voor me wordt? Wat denk je dat ik hier in de gevangenis doe met deze aanval op de regering; dat ik een spelletje speel? Als mensen geïnteresseerd genoeg zijn in wat er aan de gang is, waarom nemen ze dan geen contact met me op?

De feiten spreken voor zichzelf het departement van justitie stopt de zaak in de doofpot door my een proces te weigeren. Ze willen van de zaak af door mij aan België uit te leveren.

Als het hun plan was om verwar- ring te zaaien, waarom heb ik dan niet gewoon de bekentenis afgelegd om dan te verdwijnen, waarom terug- komen en een berechting eisen, waarom vijf maanden in een gevange- nis zitten. Deze mensen moeten zich realiseren dat ik niets hoef te bewijzen aan niemand.

Ik doe dit omdat ik het wil, omdat ik geloof dat ik het verschul- digd ben aan mensen waarvan ik hou.

Ik voel niet dat ik een beweging verraden heb, ik voel dat ik MENSEN verraden en pijn gedaan heb, mensen die me hebben opgenomen als een van hen. Ik geef niets om een organisa- tie, ik ben het schuldig aan J. en honderden zoals zij.

Dat is alles waar het om gaat, persoonlijke gevoelens voor mensen. Hang het commentaar op de plee. En het beste aan iedereen.

Over het kort geding schreef John nog: " Ik begreep niet echt wat er gebeurde maar ik vond dat mijn advocaat waardeloos was."

Vrienden van John hebben gezien dat de advocaat in de wachtkamer werd omringd door een zevental heren in regenjas. Toen een vriend een praatje met de advocaat wilde maken, werd dit door een regenjas verhinderd. Op de zitting zelf werd John pas halverwege binnengebracht. Alles ging in het nederlands. Toen John zijn zaak zelf mocht toelichten, werd hij onophoudelijk onderbroken door de rechter. Het engel- se taalgebruik van deze rechter was verbazend slecht.

Minister Rietkerk heeft nog steeds geen antwoord gegeven op de kamervragen van Lankhorst (PPR)...

John, inmiddels in België, schrijft verder:

"Ik zie de zaak niet voor februari voorkomen, ik moest op 16 november voor de rechtbank verschijnen en toen vroeg de aanklager een maand verlenging van voorarrest voor onderzoek. Ik denk dat ze dat volgende maand ook doen. Een Belgiese jongen is gearresteerd op dezelfde beschuldiging, zijn naam is duidelijk door de BVD gegeven omdat ik weiger anderen erbij te betrekken. Vorige week ben ik drie dagen ondervraagd en heb een verklaring afge- legd waarin ik mijn aandeel toegeef en dat van de BVD maar ik weiger meer te zeggen. De advocaat hier is ook niet veel soeps, denk ik, hij woont hier honderd meter van de bak maar is me nog niet komen opzoeken terwijl hij wel zou doen.

Niemand hier denkt dat ik meer dan zes maanden zal krijgen, maar ik zeg dat dat stom is, omdat tegen de tijd dat ik voorkom al meer dan acht maanden vastzit. Maar wat kan ik doen, ze kun- nen me maandenlang vasthouden zonder veroordeling als ik de namen van de anderen niet geef zelfs als ik ze vertel dat ik het niet herinner."

Overigens is het afdruk- ken en vertalen van gedeel- ten uit brieven van John niet hetzelfde als het aan- hangen van de waarheid vol- gens John. Deze figuur ruimte geven om zijn mening te geven is natuurlijk steun voor hem, maar ook een bij- drage aan de discussie over de rol van de V.V.D.

Heer Rietkerk, V.V.D.-lid, is verantwoordelijk voor de infiltratie van de B.V.D. , een organisatie die oneven- redig veel door de V.V.D. wordt beïnvloed, in axigroepen die tegen het V.V.D.beleid inzake raketten zijn.

Dit is partij-politiek mis- bruik van een overheids veiligheidsdienst, en dat moet de doofpot in.

Of ligt het anders? Wie weet, de Zwarte is er niet om je kant en klare waarheden te geven. Als je zelf

op onderzoek wilt is hier het adres van John: Prison de Dinant 1 Place d'Arme 5500 Dinant België

Revolutionaire oorlog in Eritrea

Honger in Afrika en met name Ethiopië haalt het nieuws. Reden voor de Zwarte om aan het Eritrea-komitee te vragen een stuk te schrijven. Tijdgebrek leidde tot het voorstel om het artikel uit AMOK van sept. '84 te gebruiken. En zo geschiedde.

Bijna een kwart eeuw vecht het Eritrese volk voor afscheiding van Ethiopië. Nadat de Europese kolonisten vertrokken, is Eritrea in handen van de Ethiopiërs gevallen. De eerste kolonisten waren de Italianen, die in 1889 Eritrea veroverden. Nadat de Italianen zich in de Tweede Wereldoorlog overgaven, voerde Engeland het bewind van 1942 tot 1952. Onder druk van de kapitalistische landen viel Eritrea aan Ethiopië toe, in de vorm van een federatie. In 1962 annexeerde Ethiopië Eritrea echter zonder enig protest van buiten af. Het Eritrese verzet streed eerst tegen een door de USA bewapend Ethiopië en na de val van keizer Haile Selassie (1974) tegen het (sinds 1978) door de Sovjet-Unie gesteunde Ethiopische leger.

De geschiedenis van het Eritrese verzet is een klassiek voorbeeld van de ontwikkeling van verzet: open politieke strijd in de Britse periode (1941-1952), ondergrondse stedelijke strijd tegen de Ethiopische regering, guerilla-strijd in de niet stedelijke gebieden gebaseerd op sabotage, hinderlagen en gevechten met lichte wapens (tot 1980) en ten slotte gevechten met zware wapens als tanks en zware artillerie.

Dit laatste gevechtsnivo is een fase die maar weinig bevrijdingsorganisaties bereikt hebben. De gewapende strijd van het EPLF (Eritrean Peoples Liberation Front) is nog het best te vergelijken met de strijd van de Vietnamezen tegen de USA, alleen hier strijdt het EPLF tegen Ethiopië dat massaal gesteund wordt door de Sovjet-Unie en zijn bondgenoten.

De huidige militaire situatie heb ik kunnen bekijken omdat ik dit jaar namens de Werkgroep Eritrea op bezoek ben geweest bij het EPLF. Een van mijn reisdelen was het bekijken van de militaire situatie in Eritrea en hoe een revolutionaire organisatie de gewapende strijd voert. Ik heb bezoek gebracht aan de loopgraven, gesprekken gevoerd met vechters en vechtsters en een interview gehad met de sekretaris-generaal (aanvoerder van het EPLA, Eritrean Peoples Liberation Army) Romadan Mohamednur en de vice sekretaris-generaal Issayas Afeworki. Na de annexatie van Eritrea door Ethiopië in 1962 werden er ongeveer 15.000

Ethiopische militairen (dat is een-derde van het gehele leger) in Eritrea gestationeerd, om een bevolking van drie miljoen in toom te houden. Ook zette Ethiopië zijn gevechtstoestellen in, die gevlogen werden door Amerikanen, Israëli en Zuid-Koreanen (1).

Het eerste verzet

Het eerste Eritrese gewapende verzet werd geleid door een ondergrondse stadsguerilla-organisatie, die geen lang leven beschoren was. De leden van deze organisatie kwamen vooral uit de intellektuele lagen als scholieren, studenten en onderwijzers. Door harde repressie verschoof de strijd naar het land.

De guerillaoorlogvoering kwam op gang door de oprichting van het ELF (Eritrean Liberation Front). De initiatiefnemers van dit front waren oud-feodale leiders uit de laaglanden, die in ballingschap leefden. De activiteiten van het ELF bloeiden op, toen de president van Soedan, Numeiry, het toestemming gaf in de grensgebieden te trainen en andere activiteiten te ontwikkelen. Het ELF was en is nog steeds een puur nationalistische organisatie. Het gaat om de bevrijding van de Ethiopische overheersing en het herstel van de oude machtsposities.

Het hoogland en met name de stad Asmara werd toen beschouwd als een instrument in handen van de Ethiopische regering om de bevolking te onderdrukken. Ondanks deze ELF-opvatting werden hooglanders toch lid van het ELF, omdat het toen de enig effectieve organisatie was. Het is dan ook niet vreemd, dat al snel tegenstellingen binnen het ELF naar boven kwamen. Deze tegenstellingen waren niet alleen gebaseerd op hooglander (vooral koptiese kristenen en landbouwers) en laaglander (vooral islamieten en nomaden) maar ook door de positie van de feodale leiders. Dit leiderschap implieerde ook dat elke regionale leider als een vorst optrad en concurrentie ontstond tussen de regio's die zo ver ging, dat men elkaar niet meer hielp bij een Ethiopische aanval. Daarbij kwam nog dat de bevolking gebruikt werd, gedwongen om het leger te voeden en op

allerlei manieren bij te staan. Als reaktie op deze zaken vormde zich een marxistische militante groep binnen het ELF. Toen de ELF-leiding verklaarde, dat Eritrea een Arabiese staat zou worden, scheidde deze groep zich af en gaf zich de naam EPLF (1971). Het EPLF had aanvankelijk zijn basisgebied aan de Rode Zee.

Met het ontstaan van het EPLF ging de Eritrese strijd een nieuwe fase in. Voor het EPLF is de bevrijding van vreemde overheersing (Ethiopië en zijn bondgenoten) net zo belangrijk als de bevrijding van interne onderdrukkende structuren: de strijd tegen de grootgrondbezitters en voor landhervormingen, verbetering van de positie van de vrouw, onderwijs en gratis mediese voorzieningen werden even belangrijk als de strijd tegen de Ethiopische troepen.

Van Amerikaanse naar Russiese militaire hulp

De strijdwijze van het ELF was toen beperkt tot sabotage-akties, die echter wel dermate effectief waren, dat het USA-militaire personeel een verbod kreeg om in Eritrea te reizen. Deze akties leverden weer vergeldingsakties op van het Ethiopische leger. Dorpen werden uitgemoord en verbrand om de bewoners te dwingen te verhuizen naar 'beveiligde dorpen'. Hiervan zijn er tweehonderd opgebouwd naar Amerikaans Vietnamese stijl. Ook werd het boeren verboden om voorraden aan te houden en werden oogsten vernietigd om te voorkomen dat deze in handen van de querilleros zouden vallen.

Halverwege de jaren zeventig waren het ELF en het EPLF even sterk. Intussen deden zich nog enkele scheuringen voor wat gepaard ging met onderlinge gevechten. In 1981 had het EPLF vrijwel het monopolie als bevrijdingsbeweging, nadat het het ELF uit Eritrea had verdreven naar Soedan. De reden daarvoor was, dat het ELF niet voldoende weerstand bood aan de Ethiopische aanvallen en het EPLF zelf de verdediging wilde overnemen.

Door opstanden in Ethiopië in 1974 en de jaren daarvoor viel keizer Haile Selassie. Hij werd vervangen door een

itrea

Voorlopige Militaire Raad, kortweg Derg (het Amhaars voor junta). De Derg zelf was ook weer onderhevig aan allerlei bloedige coups tot februari 1977, toen Mengistu, de nog steeds zittende president van Ethiopië, zich naar boven wist te werken. Het Eritrees verzet maakte gebruik van de situatie. Door propaganda kon het EPLF delen van de politie, kommando's en militia neutraliseren of aan zijn kant krijgen. Zo kwamen er goed getrainde mensen binnen het EPLF die van veel nut waren voor het EPLA.

In 1975 werd de militaire basis gevormd van het EPLF. Later, in 1978, zou deze

wen in de eerste paar jaar verantwoordelijk voor het opvoeden van het kind. Dat is nu eenmaal moeilijk te combineren met frontfuncties." Volgens zegslieden die ik ontmoette zijn er momenteel in de militaire trainingskampen wel evenveel mannen als vrouwen te vinden. In 1977 had het gezamenlijke Eritrees verzet 80 tot 90% van Eritrea bevrijd. Dit was mogelijk door de grote problemen binnen Ethiopië en door de Somaliëse inval in Ethiopië in 1977. Als gevolg van deze inval kwam massale Russische militaire steun voor Ethiopië op gang. Tussen beide landen bestonden al enige tijd goede contacten.

weer veranderd worden. In 1975 zag het er als volgt uit:

- een regionaal leger, dat opereert op regionaal nivo, geregelde militaire operaties uitvoert en een centrale rol speelt in de vorming, training en bewapening van nieuwe militie-eenheden. Het regionaal leger is daarnaast ook actief in de produktie.
- de volksmilitie, die op dorpsnivo opereert. Belangrijkste taak is het bewaken en verdedigen van het dorp en distrikt. Leden zijn parttime vechters, die geheel betrokken blijven bij de produktie. De volksmilitie organiseert ook wederzijdse hulp en kooperaties.
- guerrillacellen, die opereren in de door de vijand gekontroleerde gebieden, sabotage-akties uitvoeren, klandestiene cellen vormen, ook voor spionagewerk en het volgen van vijandelijke bewegingen. Door de grote toevloed werden hit- en runakties steeds meer vervangen door geregelde slagen.

Mannen en vrouwen konden lid worden van zowel het EPLF als het EPLA. De opname van vrouwen vond plaats sinds 1974. Vanwege kulturele, politieke, religieuze en maatschappelijke factoren kwam de instroming van vrouwen maar langzaam op gang. Nu in 1984 is ongeveer 30% van alle EPLF-leden vrouw. In het EPLA, het EPLF-leger, is 15% vrouw. Dit komt, aldus Afeworki en Mohamednur, omdat vijf tot tien jaar geleden de deelname van de vrouw in het EPLF een overwegend theoretische noodzaak was. "Nu zijn we er echt van overtuigd. Sinds 1975 is het aandeel van de vrouwen groeiend, maar de ervaring met haar in het EPLA is nog niet echt aanwezig. Er zijn nog geen veteraan-vechters, om twee redenen. Vrouwen blijven wel een tijd in het EPLA, maar het is belangrijk dat vrouwen zelf andere vrouwen organiseren. Daarom worden zij meer ingezet in het politieke werk. Ten tweede blijven vrou-

De steun die Ethiopië kreeg was inderdaad zeer groot: 2000 Russische militaire adviseurs, waaronder zeven met de rang van generaal; 12 tot 15.000 Cubaanse militairen die door de Sovjet-Unie werden ingevlogen; 2000 Zuid-jemenitische soldaten; Libiese hulp; de Oostduitsers reorganiseerden de geheime dienst en Israël bleef de elite-eenheden trainen. De massale militaire ondersteuning is gebleven, maar nu is de steun vooral gericht op de handhaving van de rust in Ethiopië en om het Eritrees verzet te vernietigen. Door deze militaire hulp staat Ethiopië voor twee miljard dollar in het krijt bij de Sovjet-Unie.

Eritrees verzet teruggedreven

De Eritrees havenstad Massawa, die door het Eritrees verzet omsingeld was, is voor de bevoorrading van Ethiopië van groot belang. Naast Assab, dat een veel kleinere haven heeft, is Massawa de enige haven waar Ethiopië materieel kan invoeren zonden buitenlands toezicht. In januari 1978 bestookte de Sovjet-Unie de Eritrees stellingen rond Massawa met zware bombardementen. Daardoor kwam de belangrijke Ethiopische aanvoerlijn weer vrij. Dit was de eerste Russische aanval op het Eritrees verzet. Voordien, toen Ethiopië nog alleen door de kapitalistische landen werd gesteund, stonden de Russen en hun bondgenoten aan de kant van de Eritrees bevrijdingsstrijd. Nadat Somalië verslagen was en zich achter zijn grenzen had teruggetrokken, kwamen grote Ethiopische, Russies gesteunde, offensieven op gang tegen Eritrea. Bij twee offensieven in 1978 werden elk zo'n 60 tot 100.000 Ethiopiërs ingezet. Het eerste offensief, zomer 1978, was vooral gericht tegen de ELF-stellingen.

Het ELF werd daarbij gedwongen zich terug te trekken in de westelijke laagvlakte. Het Tweede offensief, november 1978, was gericht tegen het EPLF. Zijn belangrijkste veroveringen in het zuiden en het vruchtbare centrum moest het opgeven na intensieve bombardementen en zware tankaanvallen. Het EPLF stond hier voor de keuze of georganiseerd terugtrekken en een nieuw basisgebied opzetten waarachter het zich verschansen kon, of opnieuw overgaan tot een guerrillaorganisatie die geen basisgebied heeft. De keuze was duidelijk, het EPLF verschansde zich in het onherbergzame woestijn-bergland van de Sahel, omdat, zoals Afeworki en Mohamednur in mijn interview zeiden: "Na 1978 was de balans verschoven, voordien waren er 5 Ethiopische divisies maar door de Russen zijn er 15 opgezet die beter bewapend en getraind waren. Dit leidde tot onze terugtocht en radicale veranderingen. Deze terugtocht was geen teken van desintegratie omdat het een succesvol en georganiseerd terugtrekken was. Nu zijn we beter af. De patstelling die toen ontstaan was, is nu onze winst geworden." Het EPLF deed vertragende gevechten om van alles mee te kunnen nemen naar de Sahel zoals gereedschappen, bedrijven, voertuigen, maar ook om de bevolking de kans te geven om georganiseerd weg te trekken. Na deze terugtocht heeft het EPLF zich verschanst achter loopgraven van 200 km lengte, uitgehouwen in de bergtoppen. Toen ik in de loopgraven liep zag ik de Ethiopische loopgraven in het dal liggen en kon hun bewegingen volgen. In dit gebied is een bewegingsoorlog die zo kenmerkend is voor de meeste bevrijdingsbewegingen, een stellingenoorlog geworden waar de Ethiopiërs zich steeds te pletter lopen op de EPLF-stellingen. Achter de stellingen weet het EPLF zich te consolideren en zelfs te versterken. In dit gebied heeft het ondergrondse werkplaatsen, ziekenhuizen, opslagplaatsen en dergelijke gebouwd om zich tegen luchtaanvallen te beschermen. Om diezelfde reden wordt er uitsluitend 's nachts gereden en gewerkt omdat de Ethiopiërs geen nachtbombardementen kunnen uitvoeren. Alleen in 1979 heeft het EPLF nog terrein moeten prijsgeven. Sindsdien heeft het weerstand kunnen bieden aan de steeds grotere aanvallen van het Ethiopische leger. Op den duur kreeg het EPLA de beschikking over dezelfde wapens als de Ethiopiërs, door de Ethiopische verliezen, en werd het EPLA beter getraind, zodat vanaf eind 1979 de patstelling werd omgezet in terreinwinst voor het EPLF. Dit werd mogelijk, omdat het EPLA niet meer al zijn troepen nodig heeft voor de verdediging van de loopgraven en er steeds meer mensen vrijkomen voor andere militaire akties. Op dit moment kan 20% van het EPLA ingezet worden in guerrilla-akties of als geregelde mobiele eenheden. Sinds 1984 is het EPLA in staat om grote aanvallen te ondernemen. Voordien was het de taktiek om frontale aanvallen te vermijden en waren er gevechten achter de linies om Ethiopische eenheden in te sluiten of af te snijden van hun aanvoerlijnen.

Militaire organisatie

De huidige militaire organisatie, die een uitbreiding is van die van 1975, bestaat uit twee hoofdonderdelen: het EPLA als de gewapende macht van het EPLF en de volksmilities, wiens leden geen lid zijn van het EPLF. Zowel het EPLA als het EPLF bestaan uit vrijwilligers, hoewel het schijnt dat er in sommige gebieden een dienstplicht is ingevoerd. Elk lid van het EPLF krijgt een militaire basistraining van ongeveer zes maanden. Daarnaast wordt er politieke scholing en onderwijs gegeven. Voor

elk lid van de EPLF is er de minimumvoorwaarde: kunnen lezen of schrijven of dit in elk geval in de basistrainingstijd te leren. Na deze opleiding komt men niet noodzakelijkerwijs in het EPLA terecht, men kan ook andere functies binnen het EPLF krijgen, zoals werken in de werkplaatsen, de ministeries of de transportsector.

Het EPLA staat onder leiding van een gekozen politiek comité van het EPLF. Drie leden van het comité zijn belast met militaire kwesties; de sekretaris-generaal is tevens aanvoerder van de troepen. Het EPLA heeft geen eigen vertegenwoordiging in het comité, omdat willekeurig elk lid belast kan worden met militaire taken. Daarmee is het EPLA een deel van de gehele EPLF.

Het EPLA bestaat uit drie soorten eenheden: frontlijneenheden, mobiele eenheden en guerilla's. De frontlijntroepen zijn gestationeerd in de loopgraven. De mobiele eenheden zijn konventionele eenheden uitgerust met tanks, artillerie en dergelijke. Deze eenheden worden ingezet voor grote operaties in vijandelijk gebied. De guerilla eenheden zijn voor hit-and-runacties in vijandelijk gebied maar hebben ook een spionage en sabotage taak. De EPLA-leden zijn niet getraind voor één van deze militaire functies maar krijgen een brede militaire opleiding.

Wel krijgt men zijn eerste gevechtservaringen in de loopgraven. Behalve vechten voorziet het leger zoveel mogelijk in eigen onderhoud en kan het te hulp geroepen worden om oogsten binnen te halen. Wanneer er geen gevechten zijn wordt er een heel programma afgewerkt, naast de wachtdiensten, water halen en koken wordt er op het land gewerkt, vindt er politieke scholing en onderwijs plaats maar ook wapencontrole naast militaire training. De basiseenheid is het peloton die eet, werkt, vecht, kortom alles samen doet.

Wat de opbouw betreft is er nauwelijks een onderscheid te vinden met andere legers, zeker nu niet gezien het nivo van oorlogvoering. Dit geldt veel minder voor de interne verhoudingen binnen het EPLA, waar een zekere democratisering plaatsvindt, omdat iedereen hetzelfde plaats heeft voor ogen heeft. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de kapitalistische legers waar soldaten gedwongen worden om dingen te doen die tegen hun wil en uiteindelijk hun belang ingaan. Daarom heeft een kapitalistische leger een hoge mate van onderdrukkende discipline en ideologische vervorming nodig om soldaten een handzaam instrument te laten zijn.

Hoe zit dat nu bij het EPLA? Oppervlakkig bezien valt direkt op dat er geen rangonderscheidingstekens gebruikt worden en iedereen hetzelfde schamele eten opgediend krijgt en dat hoog en laag vriendschappelijk met elkaar omgaan. In mijn interview met Afeworki en Mohamednur wordt het volgende gesteld: "Discipline heb je nodig. Je kan in een stadium komen dat je moet dwingen, ongehoorzaamheid bestaat. Daarnaast is er de mogelijkheid om de kommandant te kritiseren. Zo'n konflikt loopt nooit hoog op, daar je voor dezelfde taak staat. Operaties en plannen worden openlijk van te voren doorgepraat, in zoverre het niet om geklassificeerde zaken gaat." Tenslotte wordt er nog opgemerkt dat "kommandanten op alle aspecten te verbeteren zijn, ook door de nieuwe vechters" en "dat vechters verplicht zijn orders op te volgen". Maar snel wordt er aan toegevoegd dat "de regels strikter zijn dan de praktijk".

In de praktijk worden dingen besproken en is een uitwisseling van ideeën belangrijk. "Vroeger" zo vertelden ze mij in het interview "zo'n tien jaar geleden ging alles er veel harder aan toe, nu gaat het wat democratiser." Gesprekken met soldaten leveren een zelfde beeld op. Kadidzja, een strijdster, ziet haar ver-

houding tot de kommandant als een kameradschappelijke, "je kan direkt alles met elkaar bepraten" en "er is wederzijds begrip". Als er een misverstand is met de kommandant, dan regel je dat onderling of je haalt er een derde bij om te helpen. Door een andere aanwezigheid, een wat oudere strijder, wordt nog eens gezegd dat tien jaar geleden dat soort dingen niet mogelijk waren. Wat deze gesprekken laten zien is dat het EPLA aan het leren is hoe een democratische militaire organisatie opgebouwd zou moeten worden, een proces dat zeker nog niet afgelopen is.

Naast het EPLA zijn er de volksmilities, georganiseerd op dorps- en regionaal nivo. Ze zijn samengesteld uit dorpelingen, die geen lid zijn van het EPLA. Men is lid op basis van vrijwilligheid. De dorpsmilitie moet niet alleen het dorp beveiligen en verdedigen maar heeft ook een politionele taak. In feite is zij de gewapende arm van de door de bevolking gekozen dorpsraad. De militie heeft op haar beurt een zelfgekozen vertegenwoordiger in de dorpsraad. In principe kan iedereen lid worden van de militie, maar in de praktijk zijn het de meer bewuste mensen, die naast hun dagelijkse werk ook tijd in de beveiliging van hun dorp willen steken. Net als in het EPLA kunnen ook vrouwen lid worden van de militie, dat gebeurt met name daar waar het EPLF al langer actief is.

Verder is er de regionale militie, samengesteld uit de bewoners van een regio (een aantal dorpen). Deze mensen zijn ten dele onttrokken aan produktieve taken. Hun militaire training is uitgebreider. De regionale militie heeft een eigen vertegenwoordiging in de regionale raad. Zowel de dorps- als de regionale militie geven vaak het voorbeeld in het opzetten van allerlei kooperatieve activiteiten.

De bewapening en de opbouw van het EPLA heeft het nivo van een guerilla organisatie overschreden en lijkt enigszins op een konventioneel leger. Meer voor de hand ligt een vergelijking met de Vietnamese bevrijdingsstrijd. De Noord-Vietnamese generaal Vo Nguyen Giap, die belangrijk was in de strijd tegen de USA, stelde wat ook voor het EPLF gerealiseerd is dat: "Slechts geregelde oorlogvoering, -waarin geregelde eenheden, koördinatie van acties van verschillende legers, kooperatie met regionale eenheden, militie en guerilla eenheden en de politieke kracht van het volk, de grote eenheden van de vijand kan wegvagen en uitge-

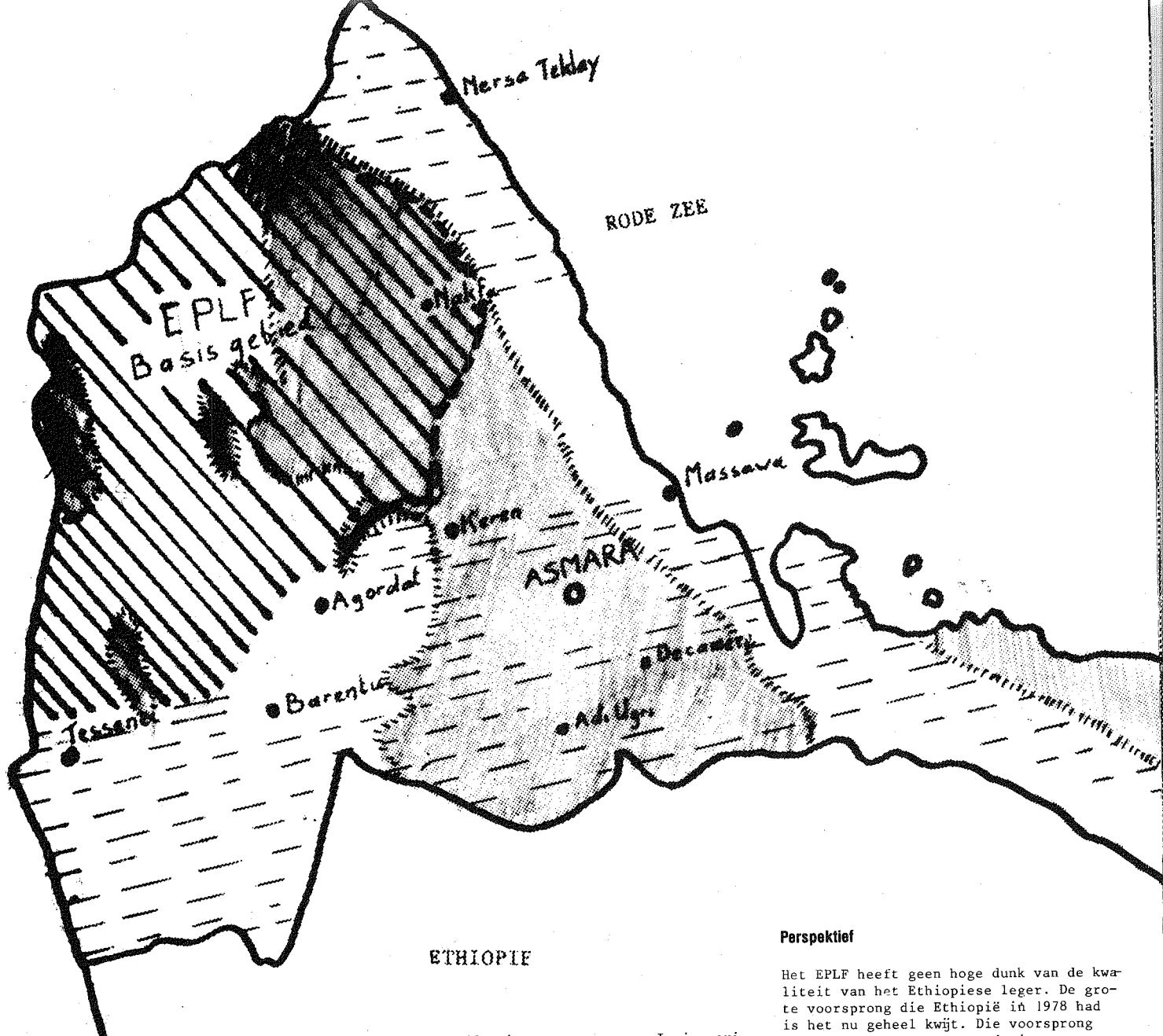
streckte gebieden bevrijden met een groeiend succes". Ook schreef hij in 1971, wat de Eritrese geschiedenis opnieuw laat zien, dat: "de guerilla een fase vooraf is aan de geregelde oorlogvoering en dat beide sterk met elkaar verbonden zijn".

(3). De bevrijdingsstrijd zelf is niet noodzakelijkerwijs gebonden aan de guerilla oorlogvoering, maar wel gebonden aan de fase van de strijd en de aard van de tegenstander die zich steeds weer de politieke vraag moet stellen ten koste van wat en hoe er doorgestaan zal kunnen worden. Vele bevrijdingsoorlogen eindigen in de eerste fase omdat ze verslagen zijn of omdat er van regeringszijde om politieke

ekonomiese redenen opgegeven wordt.

EPLF slaat terug

In 1982 lanceerde de Derg zijn grootste offensief onder de naam Red Star (het 6e offensief) tegen het EPLF. Mengistu zei bij de opening van het offensief: "Jullie moederland (Ethiopië; HA) heeft zich twee jaar voorbereid om het succes van deze kampanje te verzekeren (...). Daarbij komt nog dat tweederde van onze strijdkrachten zijn ingezet in het Noordelijk Front (Eritrea; HA). Niet zoals in het verleden vallen we nu niet aan op twee of drie fronten maar op zeven. Sinds dat wij de politieke overwinning hebben op de bandieten, hoeven we alleen maar de militaire te behalen (...). Onze strijdkrachten overtroeven de hunne met 1 op 10 en zij hebben geen vergelijkbaar materiaal". (4). De beloofde definitieve nederlaag aan het Eritrese verzet werd een feitelijke nederlaag voor de Derg. Er zijn 100.000 à 130.000 Ethiopische soldaten onder leiding van Russiese generaals ingezet. De feitelijke leiding was in handen van de Russiese generaal Dimitrov, met veel Angola ervaring, geassisteerd door twee andere Russiese generaals. Steeds zwaarder materieel werd ingezet, niet alleen betrekkelijk oude T-50 en T-54 maar ook de nieuwe T-72 tanks, naast Stalinoergels, Mig 21 en 23, de gevechtshelikopter MI-24, fragmentatiebommen, nappalm, ontbladeringsmiddelen en opslag van zenuwgas. Ethiopië verloor al direkt het initiatief in dit offensief omdat het EPLA met een tegenaanval opende op het belangrijke vliegveld van Asmara, en daarbij drie garnizoenen buiten gevecht stelde. Het EPLF wist bijtijds dat er een offensief op handen was omdat het over een goed inlichtingensysteem, dat onder andere gebruik maakt van Ethiopiese officieren, beschikt

ETHIOPIE

De slagen waren wel heel bloedig. Alleen al in de slag om Nafka zijn volgens het EPLF 9.000 Ethiopiërs gesneuveld, de helft van alle in dit offensief gesneuvelde Ethiopiërs. Door deze en andere offensieven van Ethiopië maar ook door veroveringstochten van het EPLA lijkt de bewapening van het EPLA steeds meer op die van de Ethiopiërs. Het EPLA beschikt over T-50 en T-54 tanks, pantservoertuigen, Stalinorgels, diverse soorten artillerie (waaronder 130 mm), luchtdoelartillerie (waarmee dit jaar voor het eerst een Mig naar beneden is gehaald), mortieren, enz.

Sinds 1982 veranderde er veel. De Ethiopische troepen zijn nu ingesloten in een aantal stedelijke enklaves. Het EPLA heeft bewegingsvrijheid in 80% van Eritrea. Niet alleen in het basisgebied maar ook in een groot deel van Eritrea worden sociale hervormingen gestimuleerd en heeft het EPLF de zaak politiek onder controle. De gebieden die door de Ethiopische troepen worden beheerst zijn omringeld met EPLA stellingen om de eigen gebieden te beschermen tegen Ethiopische uitvallen. De belangrijkste tactiek van de Derg is nu: terreurbombardementen, verbranden van oogsten wat heel hard aankomt omdat het in een groot deel van Eritrea al vier jaar niet meer geregend heeft.

De expansie van het EPLF sinds 1982 is op een sluipende wijze tot stand gekomen. In 1984 is het EPLA tot een aantal tak-

tiese offensieven overgegaan. In januari 1984 viel de stad Tessenei, vlak bij de Soedanese grens, zonder slag of stoot in handen van het EPLA. In mijn interview met Afeworki en Mohamednur werd gesteld: "Tessenei is een geïsoleerd geval, daarbuiten zijn er geen andere mogelijkheden.

Het is een tactische offensief; grote offensieven kunnen we nog niet organiseren". De tactische redenen zijn vrije doorgang voor munitie en brandstof. Maar wat bleek, twee weken na mijn interview werd op 20 maart 100 km noordelijke Rode Zee kust door het EPLA veroverd. Hierbij werd in Tessenei veroverd materiaal (met name pantservoertuigen) ingezet. Doordat het nu de controle heeft over een kleine havenplaats is de bevoorrading van de Ethiopische troepen in het noorden in gevaar gekomen. Daarnaast heeft het EPLA nog een succesvolle actie op het grote vliegveld van Asmara ondernomen en zijn er in het zuiden wat kleinere overwinningen geboekt. Het ziet er naar uit dat het EPLA het initiatief overgenomen heeft. Na de terugrijding in de Sahel in 1978 heeft het EPLF de tijd genomen om zich te versterken en gelijktijdig de Ethiopiërs uit te putten en te demoraliseren.

Perspektief

Het EPLF heeft geen hoge dunk van de kwaliteit van het Ethiopische leger. De grote voorsprong die Ethiopië in 1978 had is het nu geheel kwijt. Die voorsprong werd bepaald door een goed uitgerust en getraind leger met een goed moreel want de overwinningen lagen nog vers in het geheugen. Afeworki en Mohamednur constateren: "De manier van vechten van het Ethiopische leger is niet veranderd, het commando is inefficiënt en het moreel is laag. Tot op heden organiseren de Ethiopiërs elk offensief als een Blitzkrieg gericht op verschillende punten van het EPLF front. Dit leidde slechts tot vele doden en gewonden en grote materiële verliezen." Met als gevolg een totale demoralisatie van soldaten en officieren, ook de hogere. Soldaten liepen weg of gaven zich over aan het EPLF; ook complete eenheden kwamen in opstand. Officieren moesten het ontgelden wanneer zij geen enkele overwinning behaalden werden ze gedegradeerd en in enkele gevallen gefusilleerd ten overstaan van zijn eenheden. Een tweede belangrijk probleem voor het Ethiopische leger, dat uit mijn interview blijkt, is: "De Sovjet Unie is wel bereid om alle wapens te leveren, te zorgen voor het onderhoud en de controle er op. Toch blijkt de aanvoer van betere wapens niet te leiden tot een grotere gevechtseffectiviteit, doordat het Ethiopische leger niet in staat is deze wapens effectief te gebruiken. De verhoging van de kwaliteit van de wapens is geen compensatie voor de daling van het moreel. De Ethiopische gevechtscapaciteit neemt af, die van ons groeit."

Een derde kwestie die ten voordele van

HUIDIGE SITUATIE IN ERITREA

EPLF loopgraven

EPLF basisgebied

EPLF vrij bewegingsgebied

Hoogland

Ethiopië was onder Haile Selassie (tot 1974) veruit de belangrijkste steunpilaar voor kapitalistische landen in Afrika. Ethiopië was het enige niet-NATOLand dat troepen naar Korea stuurde en het was het eerste Afrikaanse land dat over supersone gevechtstoestellen beschikte. Voorts intervenueerde het tweemaal aan de zijde van de kapitalistische landen in Zaïre.

De USA had daarnaast een belangrijke communicatiebasis in Eritrea bij de stad Asmara. Deze basis vormde een schakel in het telecommunicatiesysteem van de USA dat liep van Arlington (Virginia, USA) via Marokko en Eritrea tot aan de Filipijnen. De basis bij Asmara bereikte in 1971 zijn maximale omvang met 3000 USA-militairen.

De helft van alle Amerikaanse militaire hulp aan Afrika ging naar Ethiopië. De val van Haile Selassie vormde geen aanleiding voor de kapitalistische landen de militaire en economische hulp direct stop te zetten. Het nieuwe militaire bewind voerde een aantal landbouwhervormingen door die de USA al vergeefs had bepleit bij Haile Selassie om een volksopstand te voorkomen.

Weliswaar werd de feodale structuur afgebroken, maar tegelijk werd ook het linkse verzet bloedig onderdrukt. Na een aantal bloedige coups kwam Mengistu Haile Mariam, de huidige president, aan de macht (1977). Het eerste dat hij deed was extra militaire hulp aan de USA vragen om het interne verzet de kop in te drukken. De Amerikaanse president Carter wees deze extra hulp echter af, officieel op grond van de schending van de mensenrechten. In werkelijkheid ging het om andere redenen. Allereerst waren de topofficiëren waarmee de USA goede contacten had, bij de verschillende coups vermoord. Daarnaast was de houding van Saoedie-Arabië van belang, dat niets moest hebben van het zichzelf socialisties noemende regime. Bovendien had Ethiopië flink aan strategieën be-

lang ingeboet voor de USA nadat de militaire basis in Eritrea was ontmanteld en overgebracht naar Diego Garcia. En ten slotte wilde de USA zich niet opnieuw in een Vietnam-oorlog laten verstrikken.

De Sovjet-Unie was maar al te graag bereid in het gat te springen. Er werden wapenkontrakten met Ethiopië afgesloten en kontrakten over leningen. De Sovjet-Unie zou voorts gratis troepen trainen en adviseren. De Sovjet-Unie erkende nu de omstrede Ethiopische grenzen die het niet erkende toen Ethiopië door de kapitalistische landen werd gesteund.

In de eerste helft van 1977 stond de Sovjet-Unie samen met Cuba met een been in Somalië en met het andere al in Ethiopië. (2). De Somaliëse inval in Ethiopië veranderde echter veel. De Sovjet-Unie en diens bondgenoten besloten toen Ethiopië massaal te steunen.

De Sovjet-Unie liet Somalië zo gemakkelijk vallen enerzijds om populariteit in Afrika te winnen. Alle Afrikaanse landen wezen de Somaliëse gebiedsaanspraken (onder andere in Ethiopië) af en ook de kapitalistische landen mengden zich er niet in. Anderzijds werd Somalië voor de Sovjet-Unie een steeds onbetrouwbaardere bondgenoot. Het leverde kritiek op de slechte kwaliteit van de militaire en economische hulp. Bovendien werd Somalië lid van de Arabiese Liga, zeer tegen de zin van de Sovjet-Unie, en had het havenfaciliteiten aan de USA aangeboden, terwijl de Russen die al hadden.

Ethiopië is voor de Sovjet-Unie ook interessanter omdat het een groter potentieel aan rijkdom heeft dan Somalië. Strategies is het wel van belang dat Eritrea erbij hoort, omdat dit de Ethiopische kust beheerst.

De internationale steun voor Ethiopië bestaat nu voor het militaire deel uit de hulp van de Sovjet-Unie en zijn bondgenoten en voor het economische deel uit de hulp van de kapitalistische landen.

het EPLF werkt is de groeiende onrust in Ethiopië zelf waar een aantal organisaties al een bevrijd gebied stevig in handen hebben. Met name direct ten zuiden van Eritrea heeft het TPLF (Tigray People's Liberation Front) een groot gebied stevig in handen. De Derg schijnt een effectieve controle in Ethiopië te hebben tot op een afstand van 300 km van de hoofdstad Addis Abeba. De Derg wordt gedwongen om ook elders dan in Eritrea eenheden te stationeren, waardoor zijn krachten versnipperd raken. De toename van de onrust in Ethiopië kan wel eens de belangrijkste faktor voor een succes van het Eritrees verzet blijken.

Faktoren die ten nadele van het EPLF werken zijn allereerst de grote hongersnood, veroorzaakt door het uitblijven van de regen. Het Ethiopische leger hoeft alleen maar zijn posities te konsolideren en uitvallen te doen om oogsten te vernietigen. Dit op zich is echter al een zeer kostbare zaak voor de Derg, daar het land al met een enorme schuldenlast, met name aan de Sovjet Unie, is opgezaagd, en zelf ook te maken heeft met hongersnood.

Een tweede faktor is dat het EPLF een ge-

isoleerde positie heeft en van niemand systematische steun ontvangt. Op zichzelf kan dat ook weer positief werken omdat het een onafhankelijke ontwikkeling op gang kan brengen.

En tenslotte de totale onafhankelijkheid van het verzet van Soedan, want alle aanvoer gebeurt via Soedan. Ethiopië poogt de druk op de Soedanese regering te vergroten door de zuidelijke beweging en in Soedan te steunen, in de hoop tot een deal over stopzetting van de steun aan verzetsbewegingen te komen.

Strikt militair gesproken staat het EPLF er goed voor, maar de politieke en economische factoren zullen uiteindelijk de doorslag geven. Deze beide factoren krijgen des te meer gewicht als een uitputtingsoorlog, zoals in Eritrea, langer gaat duren.

Hans Alles
medewerker AMOK
lid van de werkgroep X-Y

X min Y steunt het verzet in de Hoorn van Afrika met meer dan twee ton per jaar.

(1) Over de geschiedenis en achtergronden van Eritrea: Eritrea, een kwart eeuw strijd (uitgave van de Werkgroep Eritrea, postbus 80402, Amsterdam) & The Eritrea Case (een standaardwerk) t.b.v. een Permanent Volkstribunaal, uitgave Rice, Roma 1982.

(2) Zie AMOK/AMT jrg. 1, nr. 2, boekbespreking 'Cuba in Afrika' hier wordt uitgebreid ingegaan op de Cubaanse en Russische analiese van de situatie in de Hoorn van Afrika (Cuba in Africa, Mesa-Lago en Belkin J.S. ed. University of Pittsburg 1982 USA).

(3) Zie: Giap, pag. 108 en 109.

(4) Zie toespraak Mengistu in Storm vol. 2, no.4, december 1982.

gebruikte literatuur

Alles, H. : Interview met I. Afeworki en R. Mohamednur, d.d. 6 maart 1984 in Eritrea (handschrift)

Cliff, L. e.a. : Eritrea, popular participation and the liberation struggle t.b.v. Lelio Basso tribunaal Roma 1983 (stencil)

Giap, N.V. : National Liberation War in Vietnam, Hanoi 1971.

Internationale Solidariteit, de Eritrea uitgaven, nr. 5 december 1983, Brussel.

EPLF : Diverse publikaties en persberichten.

Handleiding voor het maken van ontstekingen

Protest is als ik zeg dat en dat
zint mij niet, verzet is als ik
er voor zorg dat wat mij niet
zint niet langer gebeurt." (Ulrike Meinhof)

De wekker

Je schaft een wekker aan(1) en daarbij let je op het volgende:
-onbruikbaar zijn batterijwekkers die geen konstante en gelijkmatig zoemtoon hebben. Dat betekent namelijk dat er een onbruikbare elektrische schakelaar ingebouwd is.

-ook kwarts (digitaal) wekkers zijn onbruikbaar. Die zitten dusdanig in elkaar dat ze van zichzelf te weinig stroom hebben voor een ontsteker en daardoor ook niet voor ongebouwd kunnen worden. Wat dan wel. Uiteindelijk weet je pas of je wekker echt geschikt is als je hem uit elkaar hebt. Aangezien de klokkenboer dat niet echt op prijs zal stellen kun je de volgende kenmerken in de gaten houden:

- het gaat om een relatief grote wekker op batterijen,
- hij heeft een konstante zoem- of liever nog rinkeltoon,
- het ringelgedeelte is met draden aangesloten en niet met een print plaatje (of zo iets).

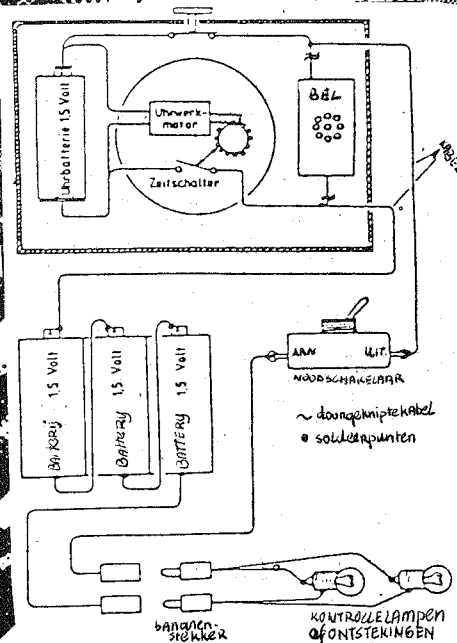
Tijdontstekers

Tijdontstekers zijn op verschillende manieren te maken (meganies, gemies, elektries). Het veiligst bij huisvlucht zijn de elektrische ontstekers. De gemiese en vooral de meganiese zijn moeilijk te maken en nog moeilijker nauwkeurig te krijgen.

DE ELEKTRIESE ONTSTEKER

Om een (brand)bom te ontsteken gebruik je dus het beste een elektrische ontsteker. En wel omdat hij nauwkeurig "op de minuut" af te stellen is en omdat het de zekerste en veiligste manier is, als je tenminste wel de nodige controles inbouwt.

Het principe. Een batterijwekker is in wezen niets anders dan een tijdschakelaar. Als de kloktijd en de wektijd niet gelijk zijn, is ook het elektrische kontakt naar debel onderbroken. Pas als die tijden samen vallen wordt het kontakt naar de zoemer gesloten en kan de stroom doorlopen. Als je nu in plaats van de bel een elektrische ontsteker aansluit heb je in principe een tijdontsteker.

De verbouwing

Eerst maak je de wekker open wat bij sommige modellen nogal een gefriemel is (kun je bij de aanschaf misschien op letten). Je zoekt het weggedeelte op en dat soldeert je los of je knipt de draden door maar zorg dan wel ervoor genoeg over te houden om mee te kunnen werken. Als je de bel of de zoemer eruit gehaald hebt, soldeer (2) je op die plaats de draden voor de stroomkring. Wees daarbij voorzichtig en zuinig met het soldeertin. Laat geen druppels vallen, dat kan ongewenste contacten en dus heel vervelende effecten opleveren. Na het solderen en de controle daarvan worden de aansluitingen gesoldeerd (3). Merk vervolgens de draden zodat duidelijk is welke van de pluspool is en welke van de min. Hoewel je dat altijd moet doen, is het vooral be-

langrijk als je een wekker met een 1½ volts batterij hebt. Dan moet je namelijk nog drie batterijen aansluiten om voldoende stroom voor je ontsteker te krijgen. Zes en negen volts batterijen zijn op zich voldoende en hebben geen extra batterijen nodig in de stroomkring. In de achterkant boor je twee gaatjes waar de draden doorheen lopen. Controleer of de draad het uurwerk niet hinderen. Maak dan de wekker weer dicht en zet om het geheel te versterken de draden vast met kleefpleister, of iets dergelijks. De alarmknop moet op "IN" staan en in deze stand onwaarschijnlijk goed vast gezet worden (anders loopt de wekker niet af).

De verdere opbouw

In de min-draad worden de (eventuele) ekstra batterijen ingebouwd en in de plus-draad de noodschakelaar. En dan word de ontsteker aangesloten (zie tekening).

De batterijen

Je hebt tenminste 6 volt nodig (probeer dat ook even van tevoren uit). Als je wekker dus een voltage van 1,5 heeft moet je drie 1½ volt batterijen in je stroomkring opnemen. Je doet dat aan de draad die komt van de min-pool van de wekker. Die draad soldeer je aan de plus-pool van je eerste batterij en zo verder. Je verbindt altijd de tegenovergestelde polen met elkaar en je eindigt met een min-pool, waar dan weer een draad aan komt. Aan die draad bevestig je de bus waar een banaanstekker inpast. Je maakt een halve centimeter isolatiemateriaal van de draad, draait de draadjes goed in elkaar, vertint de draad en bevestig de bus eraan. Dan isolatieband erom.

De noodschakelaar

Als een axie om onvoorziene redenen plotseling afgebroken moet worden, is een noodschakelaar heel nuttig vooral als de aansluitingen van de ontsteker zo zitten dat ze moeilijk te bereiken zijn. Hieruit zal duidelijk zijn dat de noodschakelaar wel makkelijk bereikbaar moet zijn. Je neemt een eenvoudige aan-uitschakelaar die je aan de draad van de +pool bevestigd en wel op dezelfde manier als beschreven is bij het bevestigen van de bus aan de min-pool. Hoewel niet altijd noodzakelijk meestal toch wel handig, daarom wordt hij er verder toch steeds bij vermeld. Aan de draad van de noodschakelaar (de +pool) wordt ook een bus bevestigd.

De ontsteker

Gasaanstekers zijn uitstekend geschikt voor het ontsteken van brand- en/of chloraatbommen, omdat ze een openliggende gloeidraad hebben. Nog beter zijn uiteraard twee parallel geschakelde ontstekers omdat er altijd eentje kan weigeren. Je neemt dus een gasaansteker. Die schroef je in een fitting. Aan de twee contactpunten van de fitting wordt een draad gesoldeerd (aan iedere punt één). Aan de uiteinden van de draden worden banaanstekers bevestigd. Nu sluit je de zaak aan en kijkt of het werkt. De gasaansteker(s) moet(en) helrood gloeien. Als ze alleen maar wat glimmen zijn de batterijen te zwak. Als de ontsteker goed werkt haal je hem uit de stroomkring. Je isoleert de banaanstekers en de bussen. De openzijanten van de gasaansteker plak je dicht. Je vult de ontsteker nu met de te gebruiken brand- of springstof en plakt hem dicht. Berg je ontsteker ergens op uit de buurt van de lading en haal hem pas tevoorschijn op het allerlaatste moment, als je hem echt nodig hebt.

Kontrollen

Als je denkt dat je zo goed bent dat je de controles niet nodig hebt moet je nooit aan het werken met bommen beginnen. Je bent dan een gevaar voor jezelf en je omgeving.

Voor controles gebruik je een controlesysteem. Net zoals je de ontsteker gemaakt hebt zo maak je in feite nog een ontsteker maar niet met een gasaansteker maar met twee parallelgeschakelde lampjes van hetzelfde voltage als de ontsteker.

Eerste controle (om alle functies te testen) :

Je stelt je wekker af met de uurtijd kort voor de wektijd. De controlelampjes mogen absoluut niet branden of flikkeren. En let op je noodschakelaar, die staat dus op aan. Nu schudt je de wekker flink. Als de controlelampjes aangaan of gaan flikkeren gooi je je wekker weg en je gaat je zelf eerst afvragen of het verstandig is om het nog een keer over te doen.

Als het apparaat deze test doorstaan heeft, wacht je tot de wektijd en de uurtijd elkaar overlappen. Dan moeten de lampjes gaan branden. Is dit niet het geval, zie bovenstaand advies. Gaan ze wel branden zet dan je noodschakelaar uit om te zien of de stroomkring echt onderbroken wordt.

Laatste controle (tijdens de actie) :

Voor je de lading aansluit moet je er absoluut zeker van zijn dat er geen stroom door je draden loopt. Schakel dus voor de laatste keer de lampjes in. Let op je noodschakelaar. Als je lampjes niet branden of opflikkeren kun je met een gerust hart de lading (waar dus nu de draden van de aangebrachte ontsteking uitsteken) aanbrengen. Als je tijdens het fabriceren van de tijdonsteker vaak gecontroleerd hebt kan het zijn dat je teveel stroom gebruikt hebt; Het is dan ook raadzaam om voor de actie (en de laatste controle) het batterijblok voor een nieuwe te vervangen.

SUBVERSIEF GEKNAL

De aktie

De voornaamste regel is dat een brand- of springstoflading altijd maar door één aktivoerderster op scherp gesteld wordt. Als het even kan gebeurt dat op een plek vlak bij het aktiedoel. Een plek die nauwkeurig gecheckt is en die door andere aktivoerdersters afgeschermt wordt. Byzonder belangrijk is ook dat degene die de lading plaatst alle noodzakelijke handelingen blindelings uit kan voeren. Daarbij horen in ieder geval de laatste kontrolles:

- loopt de wekker
- klopt de kloktijd
- klopt de wektijd
- staat de noodschakelaar op aan

Dan worden dus de kontrollelampjes op de stroomkring aangesloten en als alles veilig is wordt de lading aangebracht.

Als je niet zeker weet of je het bovenstaande verhaal helemaal begrijpt. En begrijpen houdt hier niet alleen in de handelingen uit te kunnen voeren maar ook snappen wat van iedere handeling de bedoeling is, begin er dan niet aan. Als je met je leven wilt spelen ga dan parachutespringen of zo. Dit is geen spelletje. Hoe goed en hoe zorgvuldig je ook werkt, er blijven risico's, niet alleen voor je zelf maar ook voor je omgeving. Je blaast niet alleen je zelf maar ook je vrienden en je nietsvermoedende burens op. Leer alle handelingen uit je hoofd zodat je ze blindelings uit kunt voeren. Maar als je begint te denken dat je dat echt kunt en dus een bom kunt maken zonder eerst de handleiding te raadplegen, stop er dan mee want je begint nonchalant te worden. Het "Anarchist Cookbook" begint met hoofdstuk over explosieven met de volgende woorden: "This chapter is going to kill and main more people

(hier worden wel aktievoerders bedoeld en niet de mensen die doelwit van een aktie zouden kunnen zijn, red.) than all the rest put together, because people just refuse to take things seriously. The formulas and recipes in here are real, They can be made by almost anyone, and they can be performed in the kitchen. I offer a serious note of caution. The people in the house on 11th street (killed in New York City early in 1970 in an explosion caused by bombs they were making) did not know what they were doing. Not only did they kill themselves, but also some innocent people. Ignorance thus not only becomes fatal and inexcusable, but also criminal. If you are not absolutely sure of what you are doing, do not do it. The revolution has too many martyrs as it is."

Denk er verder om dat je je voorraad grondstoffen voor de brand- of springstof apart bewaard. Houd geen brand- of springstof in voorraad. Bewaar je (kort van te voren gemaakte) lading ook apart en op een veilige plaats. En als veiligheidsmaatregel naar de kit: zorg dat alles goed opgeruimd is. Zorg dat je niets in huis hebt wat je met een aanslag in verband kan brengen. Denk erom dat een grondig onderzoek met de technische middelen van de kit veel aan het licht kan brengen. Zorg dus bijvoorbeeld dat als de kit de bom vindt en onschadelijk maakt er dan geen vingerafdrukken op te vinden zijn. Ook niet op de verpakking of in het binnenwerk van de wekker.

Opmerkingen die eigenlijk al eerder gemaakt hadden moeten worden: 1 Als je een wekker aanschaft doe het dan bij een grootwinkelbedrijf. In een kleinere zaak is eventueel makkelijker te achterhalen wie wat gekocht heeft. Dat geldt ook voor de aanschaf van andere benodigdheden en grondstoffen. Aanschaf in een andere stad

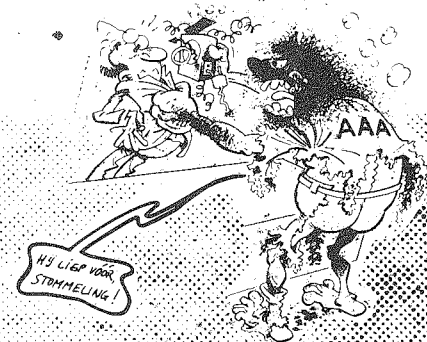
is aan te bevelen. 2 Over solderen valt nog het volgende te zeggen: als je niet kunt solderen moet je je in de eerste plaats afvragen of het wel verstandig is aan een bom te beginnen. Als je dat toch doet oefen dan eerst met een paar losse stukken draad die je aan een batte-

rij soldeert. Zorg dat je soldeerbout heet genoeg is om de draad en de bevestigingsplaats zo heet te maken dat de soldeertin goed uitvloeit. Als de zaak niet heet genoeg is vormt de tin een pareltje en hecht niet. Dit kan ook betekenen dat de bevestigingsplaats niet schoon is. Maak hem schoon met een vijl. Vuile plaatsen kunnen normaal gesproken met soldeervet ingesmeerd worden. In dit geval moet je dat niet doen. Soldeervet geeft bij verhitting dampen af die de wekker aan kunnen tasten en bovendien gaat tin bij gebruik van vet spetteren wat tot beschadiging van de isolatie kan leiden of tot onbedoelde contacten. Iedere soldeerbevestiging wordt na te zijn afgekoeld op zijn stevigheid getest door er flink aan te trekken. (Goed bruikbaar is tin met harskern)

3 Isoleren: iedere plek waar blanke draad zit moet met isolatieband geïsoleerd worden. Daar waar draden aan bananensteekkers bevestigd worden, moet de draad eerst stevig in elkaar gedraaid worden, dan vertind en dan bevestigd. Zo voorkom je dat er koperdraadjes uitsteken en ongewenst contact maken. En na het bevestigen dus isoleren. Als je klaar bent mag er nergens meer een blanke draad of soldeertin te zien zijn. Controleer dit goed. Hetzelfde geldt ook voor schroefjes van steekkers en bussen.: ISOLEREN!!!

Benodigdheden:

- een wekker
- snoer met één kern bestaande uit meerdere draadjes
- 4 bananensteekkers
- 4 steckerbusjes
- kontrollelampjes
- batterijen
- gasaanstekers
- isolatieband
- tin met één harskern
- soldeerbout (25-40 watt met een fijne punt)
- kniptang om draden door te knippen
- isolatietrekker of een scherp mes om het isolatiemateriaal van de draad te verwijderen

KOMP EN KOOP!!!

dadm DADM

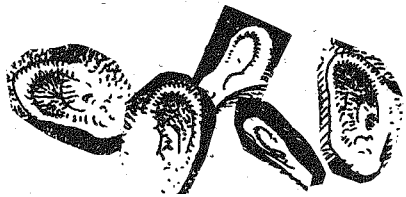
DADM is alweer een tijdje open. En om dan maar gelijk met de deur in huis te vallen: het gaat niet goed met DADM. (we hadden ons nog zo voorgenomen om geen modetrends te volgen!).

We zitten met een verouderde voorraad en we hebben geen geld om nieuwe dingen te bestellen. Laat staan om oude rekeningen te betalen. Nu hebben we besloten om ons daar maar niets van aan te trekken en dus gewoon te gaan bestellen. Ook hebben we ons assortiment tijdschriften uitgebreid met een aantal winkelaboos. We willen naast winkel ook info centrum worden (kraken ed.) en leeshoek zijn.

Veel goede plannen, goede moed, hoge pretenties en weinig geld. Nee, we vragen niet om een vrijwillige bijdrage (wat natuurlijk nooit weg is). Wij vragen om publiciteit! Kom eens binnen en niet alleen maar langs. Boeken bestellen kan nog steeds. Ook van de grotere uitgeverijen (mits verantwoord).

Vertel aan vrienden en kennissen uit linkse en quasi linkse kringen en dat wij er weer zijn. Bovendien kun je dan gelijk de platen en kassette collectie van "TEGENGIF" bewonderen (kopen mag ook) de platenzaak waarmee wij de winkelruimte delen.

DADM DUS EZELVELDLAAN 37 DELFT

tegegengif TEGENGIF

Sinds een paar maanden is de enige goede platen- en kassette winkel in Delft weer open. We hebben een half jaar naar een ander pand gezocht en nu zijn we er weer!!!

Met een nieuwe naam en een beetje andere opzet. Voorheen heetten we Misfits, nu TEGENGIF.

We verkopen alleen maar independent platen en kassettes. De grote platenmaatschappijen hebben we voor goed de rug toegekeerd. Daarbij zijn we bezig om de muziek rechtstreeks bij de labels te halen zodat we op den duur ook geen gebruik meer hoeven te maken van commerciële groothandels. Met als voordeel dat we nog goedkoper zullen worden.

Een andere verandering is dat we ook tweedehands platen gaan verkopen. Dit onder het motto: ruim je platenkast eens op! Hieraan liggen voor jullie wel enige beperkingen. Oude plaatjes uit je jeugd van de Dolly Dots of Status Quo e.d. verkopen we niet. Maar heb je een leuke wave, minimal, reggae, punk of eksperimentele plaat dan kan je die via ons kwijt. Het is niet noodzakelijk dat deze platen op een independent label zijn uitgebracht. P.S. gejatte platen mag je zelf houden om last te voorkomen.

Tenslotte moeten jullie weten dat ons medewerkersbestand is uitgebreid, zodat er nu nog meer fijne mensen je kunnen helpen.

Dat alles is dus de moeite wel waard om eens langs te komen om fyn naar muziek te luisteren onder het lezen van een goed tijdschrift (uit de echte boekhandel DADM, die hun kasten met boeken en tijdschriften ook bij ons heeft staan) bij de kachel met een kop koffie of thee.

Als je zelf muziek maakt kan je je kassettes/platen natuurlijk bij ons neerleggen. Wij verkopen ze dan voor je.

Dus komt allen snel kijken, luisteren en vooral kopen (anders kunnen wij niet lang bestaan) naar:

TEGENGIF
EZELVELDLAAN 37
DELFT

OPEN: di t/m za. 13.00-17.00 uur
vr. avond 19.00-21.00 uur
(ook voor DADM)

(zit tegengif bij dadm of zit dadm bij tegengif, dat is de vraag - noot van peter)

ZWARTKIJKERS

In het kader van de vreedzame akties rond de ont-ruiming van Voorstraat 78, is op maandag 3 december de voorgevel zwart geschilderd. Zoals al was aangekondigd wilden bewonersters en gebruikersters geen rellen. Wel was het de bedoeling de laatste week met vrienden en sympatisantentes in alle gezelligheid door te brengen. Op het programma stond dus dat maandag de gevel geschilderd zou worden. Zwart, gezien de psychologische effecten van zwart, de algemeen heersende triestheid en voor de zwartkijkers die nooit de zonnige kant van V78 gezien hebben. En natuurlijk kwam oom agent langs om te vertellen dat zoiets niet mocht. Ben je eindelijk eens braaf bezig is het nog niet goed. Ons verhaal dat het pand gesloopt gaat worden geloofden ze niet. Ook namen noemen van grote opperhoofden hielp niet.

Toen het gebruikelijke gezek rond om namen geven en dan maar meenemen begon, zijn we snel naar binnen gegaan. Helaas moesten we bij deze vreedzame aktie toch een slachtoffer betreuren. Onze bezem is in beslag genomen.

Leest en Luistert !!!

!! Eenmalige aanbieding in Den Haag !!

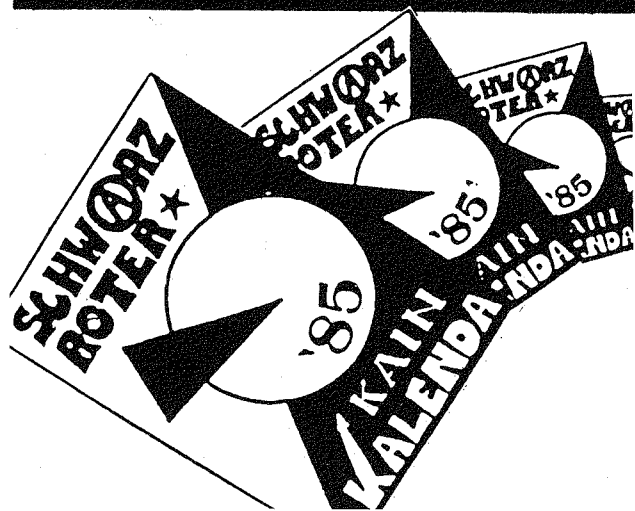
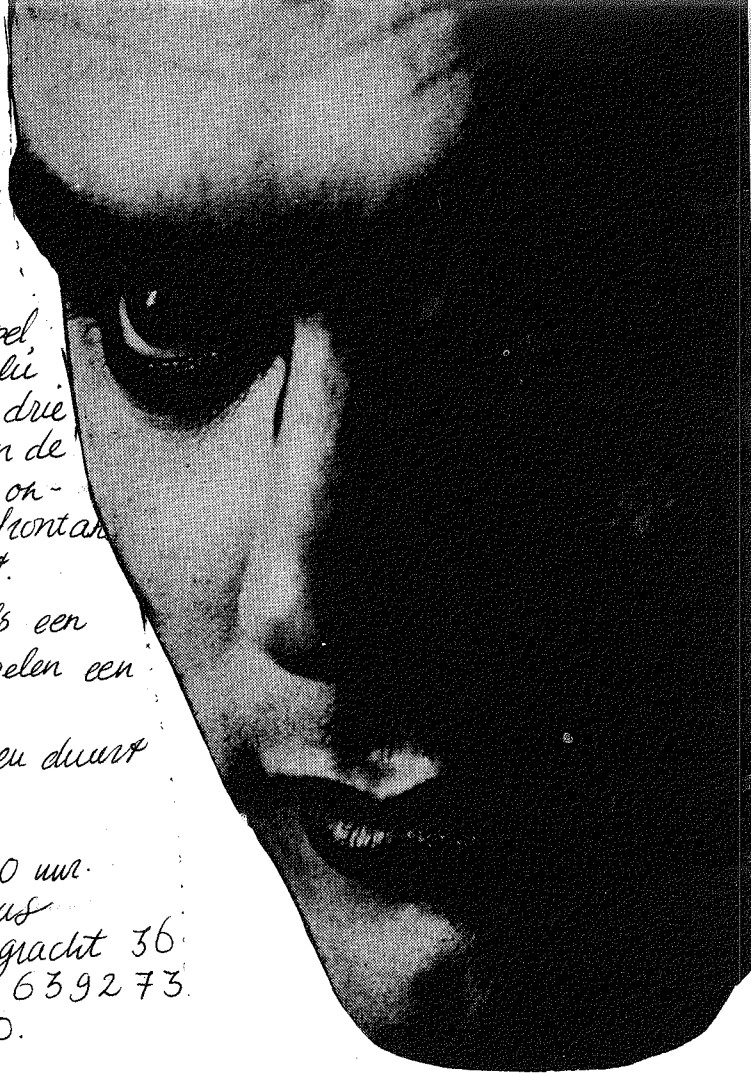
Zaterdag 15 dec. speelt Simon Bader van 't Schaffy Amsterdam "Tale of the snake" in de Bartholomeuskerk in Den Haag.

In "Tale of the snake" wordt door toneelspel, zang en dans het verhaal verteld van Iliu en zijn minnares. Het stuk bestaat uit drie tafereelen waarin het aloude gevecht van de mens met het goede en het kwade, de onherroepelijkheid van zijn keuze en de confrontatie met zijn sterfelijkheid in scène zijn gezet.

Het apocriefe scheppingsverhaal evenals een paar heuggehakte magische schoenen spelen een belangrijke rol.

Het stuk wordt in het Engels gespeeld en duurt ongeveer één uur.

Aanvang: 20.30 uur.
 Ingang: Emmaus
 Prinsegracht 36.
 tel: 639273.
 toegang: 3,50.

Voor het derde achtereenvolgende jaar verschijnt De Schwarz Roter Kain Kalenda-agenda. Deze Berlijnse agenda staat bekend om haar actuele en historische informatie over anarchisme, met allerlei uiteenlopende artikelen en compleet met een prijsvraag waarbij voor f100,- aan boeken te winnen zijn. De Schwarz Roter Kain -agenda voor 1985 is voor f11,50 in de boekwinkel verkrijgbaar, of door dit bedrag over te maken op postgiro 3863122 van de Zwarte Bibliotheek, postbus 6368te Haarlem en in dat geval ontvang je er gratis een informatiefolder met anarchistiese boeken bij.

Je kan ook twee-kleurige affiches met teksten en foto's van resp. Emma Goldman, Michael Bakoenin, Buenaventura Durruti, Peter Kropotkin en Pierre-Joseph Proudhon (formaat 40x60) door €3,50 f3,50 voor de verzendkosten + per affiche f5,- over te maken op hetzelfde gironummer maar dan moet je natuurlijk niet vergeten op het strookje te vermelden welk affiche je wilt hebben.

"De vrouwen moeten zich nu van de emancipatie bevrijden als ze werkelijk vrij willen zijn"

"Vraag werk. Als ze je geen werk geven, vraag dan brood. Als ze je geen werk en geen brood geven, neem dan brood"

Emma Goldman

ANTI MILITARISTIESE VIERDAAGSE in Nijmegen, 18 t/m 21 december. 18 dec. begint het om 14.00 uur met Films (o.a. Tegenvuur; Door de war) Sprekers (o. a. Stephan Kraan) Tentoonstelling (over oorlogsspeelgoed, de Bunkerbuit en totaalweigeren) vanaf 20.30 uur is er Toneel & Feest (met de Ravioli Kids) 19 dec. krijgt als thema: Oorlogsvoorbereiding, gezondheidszorg en militarisme. 's Middags is er een tocht langs de verschillende instellingen die daar zoal mee te maken hebben. 's Avonds is er Film (atomic café) en een tribunaal tegen het militair apparaat. 20 dec. krijgt als thema: de Oost-West verhoudingen en het vijandbeeld, de Binnenlandse repressie. 21 dec. krijgt als thema: de Noord- Zuid verhoudingen; het militarisme en de derde Wereld.

antimilitaristische vierdaagse 18-21 dec. Pontanus

AGENDA

den haag

Sosjale Joenit
(aktie, hulp & infocentrum voor
jongeren in krisissituaties)
Juff Idastraat 10, tel: 655930

Meidenwegloophuis, tel: 463832

Vrouwenhuis
Anna Palownastraat 35

Hulpverlening verkrachte vrouwen
wo 19.30-22.30 & vr 9.30-12.30
tel: 540264

Vrouwenkafee Madam Mikmak
Piet Heinstraat 105

Boekhandel 'de Grote Leegte'
Buitenom 216
di t/m za 13-18 uur

Vrouwenboekhandel 'Trix'
Prinsestraat 122

Boekhandel 'de Rooie Hond'
W.de Withstraat 35, tel: 648861

Kraakspreekuur 'Oude Centrum'
wo & za 'de Grote Leegte'

Algemene Kraakinfo, wo 19-20 uur
Lutherse Burgwal 1

Alarmlijn
(Ontruiming, knokploegen & aktie)
tel: 603062

Kraakkroeg 'Brullend Breekijzer'
wo t/m zo vanaf 22 uur
Lutherse Burgwal 1

Trefcentrum 'Feniks'
(voor flikkers & potten)
Stationsweg 112

Kollektief kafee & eethuis
'de Puinruimer'
Columbusstraat 20

Koffie(& eet)huis 'Blau'
wo t/m zo 16-20 uur
Buitenom 216

Dienstweigerspreekuur (VD)
wo 20-22 uur, Juff Idastraat 10

Haagse Zwartrijdersbond
(HTMgerichte zwartrijverzekering)
p/a 'de Grote Leegte'

Meldpunt Fascisme & Diskriminatie
Wetswinkel, tel: 882259

Haags Initiatief tegen Rafasdis
tel: 468810 (overdag)
604402 ('s avonds)

Emmaus Rommelmarkt
Prinsegracht 36
do 19-21 uur, za 10-13 uur
(opbrengst voor groepen hier en
in andere onderdrukte gebieden)

Jongerenbeweging
W.de Withstraat 45, tel: 461616

OVB
(Onafhankelijke vakbond)
Vissershavenstraat 41, tel: 502706

zoetermeer

Huisvestingspreekuur KJH
di-avond 19-20 uur
Julianalaan 21, tel: 165500

EHBO (Eerste Hulp Bij Oproepen)
dienstweigeren, a-militarisme
do-avond vanaf 20 uur
Julianalaan 21, tel: 165500

Tabu, meidenkafee
do-avond vanaf 20 uur
Dorpsstraat 36

ZAF, Z'meerse anti fascist
Postbus 655

boskoop

Boekhandel 'De Vijfde Kolone'
Is opgeheven (voorlopig)

Drukkerij/uitgeverij 'Macula'
Nieuwstraat 26
tel: 4381/6079

Boskoops Anti Fascisme Komitee
Postbus 141

utreg

Anarchistisch kontaktpunt
Fred Gijsberts, tel: 732392
Koekoeksplantsoen 2bis

Dokumentatiecentrum
'Vrij Socialisme'
Postbus 14045
Teelingstraat 3

IMA-gebouw
(Wereldwinkel, solidariteitskom-
mities midden-amerika, RAAF, ver-
gaderingen van de A-Federatie)
Voorklarenburg 10

Boekhandel 'De Rooie Rat'
Oude Gracht 65, tel: 317189

gouda

Informatieburo Dienstweigeren
Sociëteit 'De Gonz', Jeruzalemstr.
(elke 1ste ma van de maand) 11

Wereldwinkel, Raam 222
do 19-21 uur, vr 14-17 uur,
za 10-17 uur

Jongerenbeweging
Burg. Martenssingel 94
tel 01820 - 21213

Sociëteit 'De Gonz'
Jeruzalemstraat 11
wo 22-1.30 uur, vr & za 23-1.30

leidschendam

Leidschendam's Initiatief tegen
Racisme, Fascisme & Diskriminatie
Postbus 89

leiden

Infowinkel Alarm & Zuivere Koffie
Korte Mare 24
ma & do 14-18 uur

Feministische boekhandel Gaia
P.Kerkchoorsteeg 1, tel: 143684

Kraakspreekuur
Koppenhinksteeg 2 (KWJ)
di-avond 17-18 uur, tel: 121139

OVB (Onafhankelijke vakbond)
Joubertstraat 19, tel: 140502

'Niet bij Spleen alleen'
zondagmiddagkafee
Korte Mare 24

Wegloophuis Leiden zoekt nog
steeds vrijwilligers
Doortje, 130963 & Els, 146381

'De Klos'
Zandstraat 10

Boekwinkel 'Manifest'
Hl.Kerkgracht 4, tel: 125691

delft

Vrouwenradio Delft, FM 101.75
iedere di-avond 19-20 uur
(NB niet op de kabel!!)

Vrouwenhuis
di-avond vrouwenkafee
Molslaan 46, tel: 126511

Blijf van m'n Lijf
Postbus 3267, tel: 124501

Vrouwen tegen seksistisch geweld
Postbus 3293

Vouwen Hulp-telefoon: 146110

Muurkrant, Postbus 3218

WAK (Werklozen Aktie Komitee)
tel: 145798

Kraakkafee, Voorstraat 78
ma-avond vanaf 22 uur
wo-avond vanaf 20.30 uur
zo-morgen 11-14 uur (ontbijten)
Kraakspreekuur:
wo-avond 19.30-20.30 uur

Anti Militaristisch Buro i.o.
Postbus 3192

Stadskrant 'Blauwdruk'
Postbus 3249

woerden

Redactie 'Okazie'
Kritisch & onafhankelijk blad
Postbus 2087, 3440 DB
Tel: 03480-10435 (Peter)

Drukkerij 'De Druktemaker'
Van Kempensingel 31, tel: 17810

